

د پوهنې وزارت

د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې
او د ساینس د مرکز معینیت
د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي
کتابونو د تالیف لوی ریاست

د ژوند مهارتونه

دریم ټولگی

ش. ۱۳۹۰ هـ.

Ketabton.com

کې بې اخیستنه او خرڅونه په
ژني چلند کېږي.

د پوهني وزارت

د تعليمي نصاب، د ټېوونکو د روزني

او د ساينس د مرکز مهميت

د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي

کتابونو د تاليف لوی رياست

د ژوند مهارتونه

درېم ټولگي

د چاپ کال: ۱۳۹۰ هـ. ش.

الف

د کتاب د تالیف، خپرني او تدقيق کمیټې

ليکوالان:

۱. ترينا ستار محب زاده د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د بیولوژي د پیاوړتیا علمي غړې.
۲. د سر مؤلف مرستیاله پروین قانبراده لملي د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د بیولوژي د پیاوړتیا آمره.
۳. د سر مؤلف مرستیاله رایبه منصور د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د فزیک د پیاوړتیا آمره.
۴. ژباورونکي: د مولف مرستیال سهراب دیدار د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د پښتو د پیاوړتیا علمي غړې.

تایید او مطالعه:

- د ولسي او مشرانو جرگې د دیني، پوهني او عالي تحصیلاتو د کمیسیونونو محترم غړې.
- د تدقیق او خپرني کمیټې:**
- د کابل پوهنتون:**

د پوهني وزارت:

- پوهنوال حمیدالله ویلدا د پوهني وزارت د علمي شورا غړې.
- محمد عزیز بختیاري د پوهني وزارت سلاکار.
- غلام سرور بغلاني د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د دري د پیاوړتیا علمي غړې.

د کابل ښار د پوهني ریاست:

- رحمت الله د میرویس هوتکي د لېسي ښوونکي.
- فریده د قاري عبدالله د لېسي ښوونکي.

د کولمبیا ټیم:

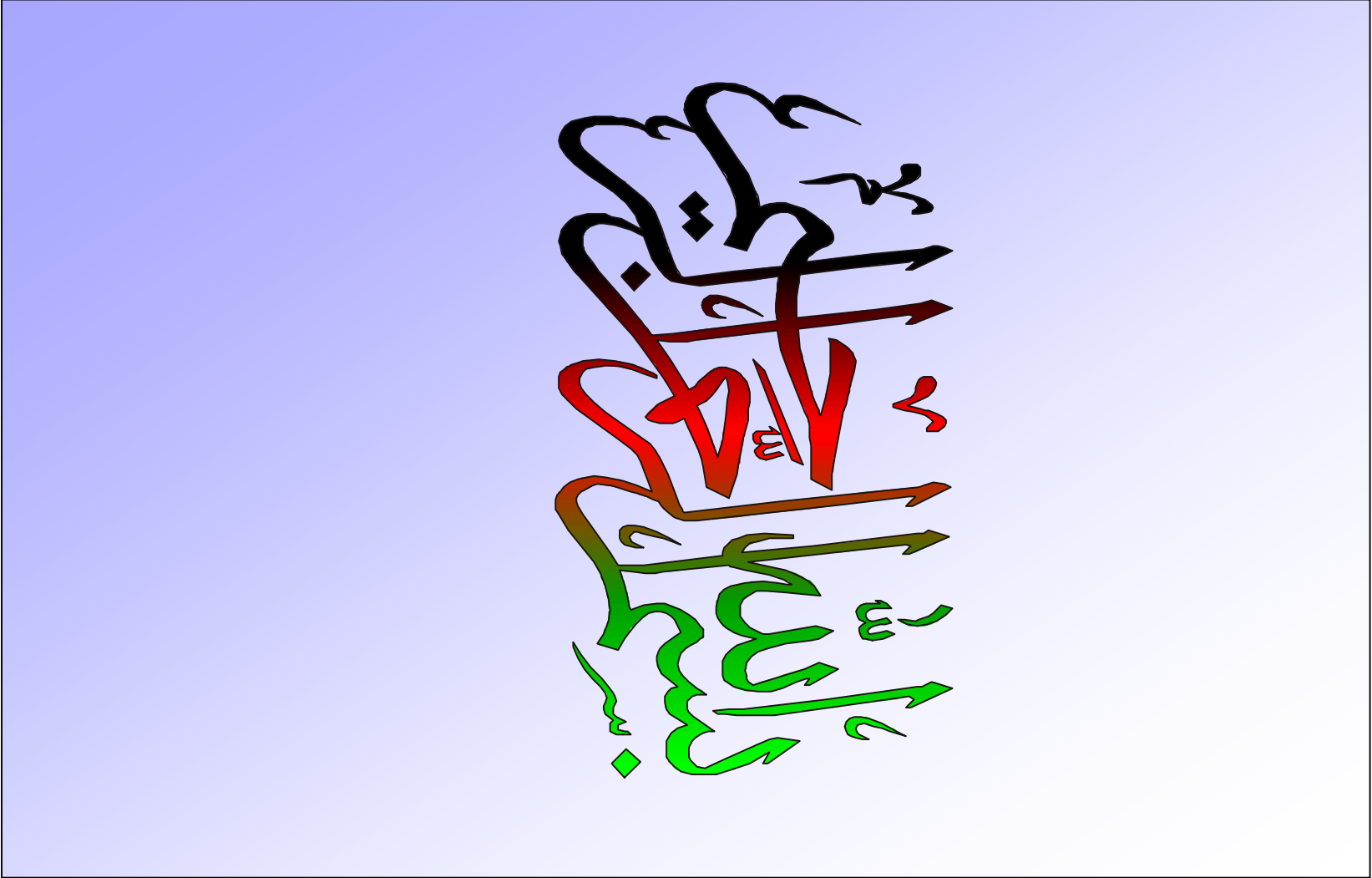
- سوسن وردګې.

د محتوا، دیني، فرهنگي او سیاسي برخو د خپرني کمیټې:

- ډاکټر عطاء الله واحیدار د پوهني وزارت ستر سلاکار او د نشراتو رئیس.
- حیات الله ناصر د پوهني وزارت د علمي شورا غړې.
- د کټور محمد یوسف نیازی د پوهني وزارت سلاکار.

د خپرني او تدقیق د څارني کمیټې:

- د کټور اسدالله محقق د تعليمي نصاب د پراختيا، د ښوونکو د روزني او د ساینس مرکز معین
- د کټور شېر علي ظریفی د تعليمي نصاب د پراختيا د پروژې مسؤل
- د سر مؤلف مرستیال عبدالظاهر گلستاني د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تالیف لوی رئیس
- طرح او ډیزاین:** حمیدالله غفاري

ملي سرود

دا وطن افغانستان دی   دا عزت د هر افغان دی
کور د سولې کور د ثورې   هر بچی یې قهرمان دی
دا وطن د ټولو کور دی   د بلوڅو د ازبکو
د پښتون او هزاره وو   د ترکمنو د تاجکو
ورسره عرب، گوجر دي   پامپیان، نورستانیان
براهوي دي، قزلباش دي   هم ایماق، هم پشه یان
دا هیواد به تل خلیږي   لکه لمر پر شنه آسمان
په سینه کې د آسیا به   لکه زره وي جاویدان
نوم د حق مودی رهبر   وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحيم

د پوهني د وزير پېغام گرانو ښوونکو او زده کوونکو،

ښوونه او روزنه د هر هېواد د پراختيا او پرمختگ بنسټ جوړوي. تعليمي نصاب د ښوونې او روزنې مهم توکي دی، چې د علمي پرمختگ او ټولني د اړتياوو له مخې رامنځته کېږي. څرگنده ده چې علمي پرمختگ او ټولنيزې اړتياوې تل د بدلون په حال کې وي. له دې امله لازمه ده چې تعليمي نصاب هم علمي او رضنده انکشاف ومومي. البته نه ښايي چې تعليمي نصاب د سياسي بدلونونو او د اشخاصو د نظريو او هيلو تابع شي.

دا کتاب چې نن ستاسو په لاس کې دی، پر همدې ارزښتونو چمتو او ترتيب شوی دی. علمي گپورې موضوعگانې پکې زياتې شوې دي. د زده کړې په بهير کې د زده کوونکو فعال ساتل د تدریسي پلان برخه گرځيدلې ده.

هيله من ښم دا کتاب له لارښوونو او تعليمي پلان سره سم د فعالې زده کړې د ميتودونو د کارولو له لارې تدریس شي او د زده کوونکو ميندې او پلرونه هم د خپلو لوبو او زامنو په باکفېته ښوونه او روزنه کې پرله پسې گډه مرسته وکړي چې د پوهني د نظام هيلې ترسره شي او زده کوونکو او هېواد ته ښې برياوې ور په برخه کړي.

زه پر دې ټکي پوره باور لرم چې زموږ گران استادان او ښوونکي د تعليمي نصاب په رضنده پلي کولو کې ستره دنده او دروند مسؤوليت لري.

د پوهني وزارت تل زيار کاږي چې د پوهني تعليمي نصاب د اسلام د سپېڅلي دين له بنسټونو، د وطن دوستۍ د پاک حس په ساتلو او علمي معيارونو سره سم د ټولني د څرگندو اړتياوو له مخې پراختيا ومومي.

په دې ډگر کې د هېواد له ټولو علمي شخصيتونو، د ښوونې او روزنې له پوهانو او د زده کوونکو له ميندو او پلرونو څخه هيله لرم چې د خپلو نظريو او رضنده وړاندیزونو له لارې زموږ له مؤلفانو سره د درسي کتابونو په لا ښه تاليف کې مرسته وکړي.

له ټولو هغو پوهانو څخه چې ددې کتاب په چمتو کولو او ترتيب کې ښې مرسته کړې، له ملي او نړيوالو درنو موسسو، او نورو ملگرو هېوادونو څخه چې د نوي تعليمي نصاب په چمتو کولو او تدوين او د درسي کتابونو په چاپ او وپس کې ښې مرسته کړې ده، مننه او درناوی کوم.

ومن الله التوفيق

فاروق وردگ

د افغانستان د اسلامي جمهوريت د پوهني وزير

لړ لیک

سریلیک شمېر

لمړی فصل

مخ	سریلیک	شمېر
۱	سوله ییز ژوند.....	۱
۳	د سوله ییز ژوند لارې چارې.....	۲
۵	له نورو سره گډ ژوند.....	۳
۷	له نورو سره خواخوږی.....	۴
۹	خان پېژندنه.....	۵
۱۱	حق غوښتنه.....	۶
۱۳	زړورتیا درلودل.....	۷
۱۵	د ستونزو پېژندنه.....	۸
۱۷	د ستونزو حل.....	۹
۱۹	غوسه.....	۱۰
۲۱	تېرېدنه او پخلاينه.....	۱۱
۲۳	د لومړی فصل لنډيز.....	۱۲

دویم فصل

۲۵	شکر ایستل.....	۱۳
۲۷	خیر رسول.....	۱۴
۲۹	خو شېخني او بدبیني.....	۱۵
۳۱	ښه شخص.....	۱۶
۳۳	ښه اخلاق.....	۱۷
۳۵	خان او نورو ته درناوی.....	۱۸
۳۷	د نورو قدر کول.....	۱۹
۳۹	ښه نظر ورکول.....	۲۰
۴۱	له نورو سره ښه چلند کول.....	۲۱
۴۳	په خان او نورو مهرباني.....	۲۲

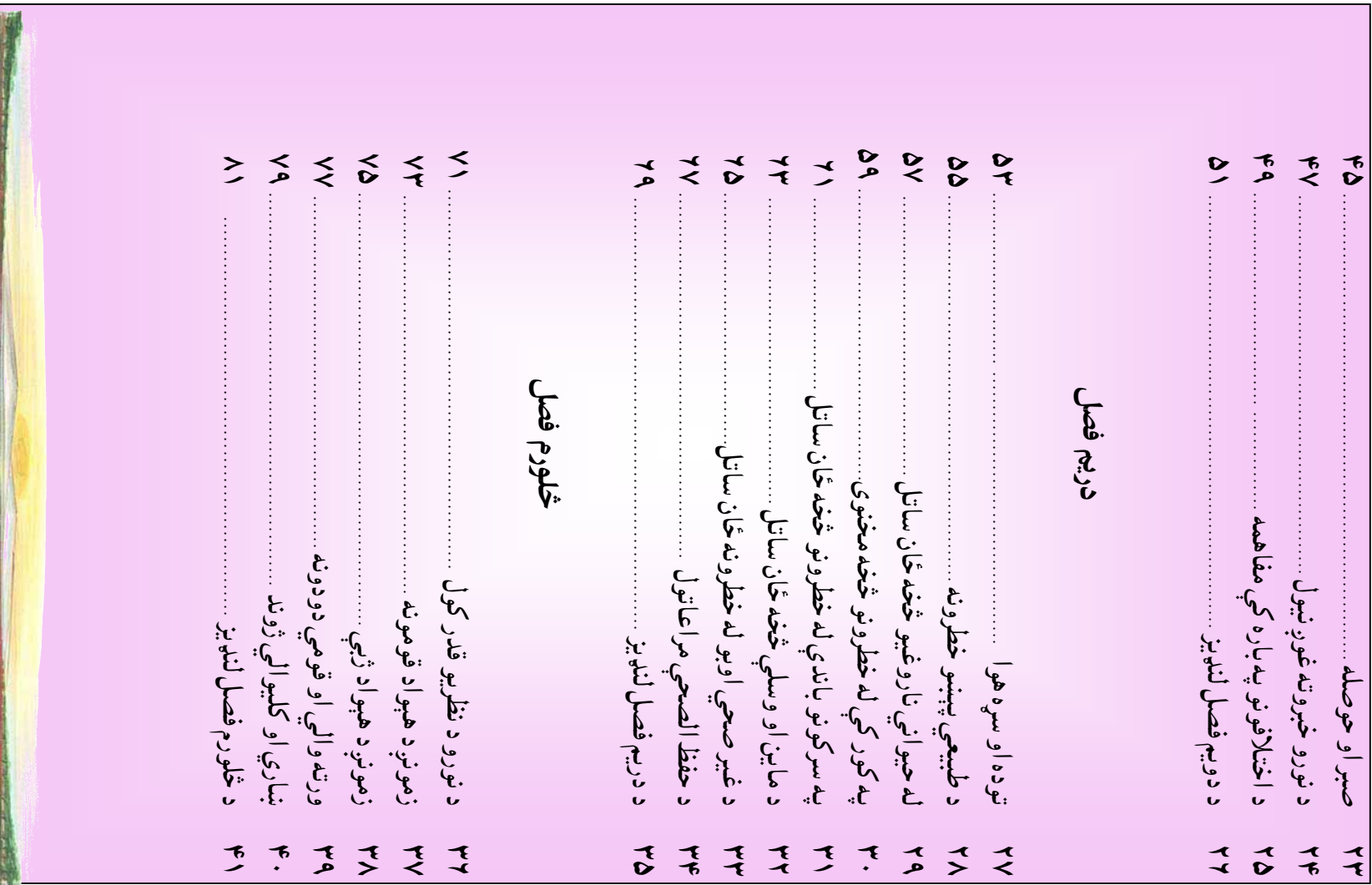
۴۵	صبر او حوصله	۲۳
۴۷	د نورو خبرو ته غور، نېول	۲۴
۴۹	د اختلافونو په باره کې مفاهمه	۲۵
۵۱	د دویم فصل لنډيز	۲۶

درېم فصل

۵۳	توده او سرده هوا	۲۷
۵۵	د طبيعي پېښو خطرونه	۲۸
۵۷	له حیوانې ناروغیو څخه ځان ساتل	۲۹
۵۹	په کور کې له خطرونو څخه مخنیوی	۳۰
۶۱	په سرکونو باندې له خطرونو څخه ځان ساتل	۳۱
۶۳	د ماین او وسلې څخه ځان ساتل	۳۲
۶۵	د غیر صحي اوبو له خطرونه ځان ساتل	۳۳
۶۷	د حفظ الصحي مراعاتول	۳۴
۶۹	د درېم فصل لنډيز	۳۵

څلورم فصل

۷۱	د نورو د نظریو قدر کول	۳۶
۷۳	زمونږ د هیواد قومونه	۳۷
۷۵	زمونږ د هیواد ژبې	۳۸
۷۷	ورته والي او قومي دودونه	۳۹
۷۹	ښاري او کلیوالي ژوند	۴۰
۸۱	د څلورم فصل لنډيز	۴۱

د ښوونکي له پاره عمومي لارښوونې:
گرانو ښوونکو! د دریم ټولګي (د ژوند مهارتونه) کتاب د فعال سیستم (شاگرد محوري) له مخي تالیف شوی دی. دغه هدف د ټولني د بچیانو د لوړمړنیو اړتیاو په پام کې نیولو سره ټاکل شوی دی. هیله من یو چې دغه هدف د ټولني د بچیانو او له یوه سالم انساني ژوندانه سره د هغوي مینه رامنځته کړي.

که څه هم د کتاب په لیکلو کې لږ توپیر موجود دی (هغه هم د ښوونکي له پاره عمومي لارښوونې او د زده کړي فعالیت) په بشپړ او هر اړخیزه توګه په لومړۍ برخه کې لیکل شوي دي. ښاغلي ښوونکي زیاته ګټه ترې اخیستلي شي او دغه راز د کتاب په ځینو مخونو کې د زده کوونکو له پاره هم ځیني فعالیتونه روښانه شوي دي. د کتاب د جوړښت په باره کې باید ووايو چې کتاب څلور فصلونه او ۴۱ لوسته لري. د کتاب فصلونه او لوستونه له یو بل سره منطقي ارتباط لري. په یو کال کې ۵۲ درسي ساعتونه ورته ټاکل شوي دي. د یادولو وړ ده چې د لومړي او دوهم فصل له پاره درې اضافي ساعتونه او د دوو وروستیو فصلونو له پاره دوه اضافي ساعتونه په پام کې نیول شوي دي چې د ځینو معذرتونو د رامنځته کېدو په وخت د ساعتونو د لاسه ورکولو یا د زده کوونکو د علاقې وړ فعالیتونو د تکرار په وخت کې ترې استفاده وشي.

هر لوست دوه مخه دی چې په لومړي مخ کې سرلیک، موخه، فکر رامنځته کوونکي پوښتنې، انځورونه او د زده کوونکو له پاره یو دوه د زده کړي فعالیتونه ځای شوي دي. په دویم مخ کې د لوست متن، د متن د اساسي مفاهیمو په باره کې پوښتنې، د تدریس شوي لوست ارزښتي او کورنۍ دنده ځای شوي ده. لوست ورکول هغه وخت ښه اغیزه لري چې د زده کوونکو له پاره د زده کړي یو رښتني چاپیریال په لاندې توګه رامنځته شي.

د زده کړي چاپیریال

۱- هره ورځ خپل لوست په سلام ویلو او احوال پوښتنه پیل کړئ. له هغو زده کوونکو څخه چې په ستونزو اخته دي د بیلګې په توګه ناروغه شوي وو یا څه نورې ستونزې یې درلودې پوښتنه وکړئ.

۲- له زده کوونکو سره په خندا او خوشحالی خبرې وکړئ هڅه وکړئ چې د ټولګي چاپیریال د خوشحالی له پاره له مناسبو کیسو او لطیفو څخه کار واخلي.

۳- د زده کوونکو خبرو ته په درناوي سره غوږ و تيسی. هڅه وکړئ چې د پوښتني د کولو او د نظر څرگندولو روحیه یې پیاوړې کوئ.

۴- زده کوونکي هر کوچني پر مختګ ته وهڅوئ او دهغوی د زیارستاینه وکړئ.

۵- د زده کوونکو سره له ملنډو او سپکو الفاظونه ډډه وکړي.

۶- د ټولګي د بوالونه په هغو انځورونو ښکلي کړئ چې زده کوونکو کښلي وي.

۷- معیرونو، معلولو او هغو زده کوونکو ته چې له چا سره نه کښي رګوښه کړی، وي زیاته پاملرنه وکړئ. دهغوی د فعالیتونو په ابتدا کې ورسره مرسته وکړئ چې دهغوی د هڅونې وړ وګرځي.

۸- د لوست له پیل تر مخه د کتاب په فصلونو کې ټول لیکل شوي موضوعات له نظره تیر کړئ چې عمومي هدفونه درته څرګند شي. ځان سره فکر وکړئ چې څه ډول کولی شئ زده کوونکي پوه کړئ.

۹- راتلونکي لوست ته د تیاري له پاره د لوست د هدف برخې، فکر را منځته کوونکي پوښتني، په انځورونو کې مهم ټکي، د زده کوونکو د زده کړې فعالیتونه، د لوست متن، د ارزیايي او کورنۍ دندې برخې ښه مطالعه او تحلیل کړئ.

۱۰- ښاغلي ښوونکی دې د نوي لوست د انځورونو او رسمونو د تشریح او تحلیل اویر هغه پورې د اړوندو کیسو د جوړولو له پاره بشپړ تیاری ولري. د لوست متن او عبارت دې په لور او اواز ووايي او مفهوم دې په ساده ژبه بیان کړي او وروسته دې له زده کوونکو څخه دهغه علمي مفهوم وغواړي چې وېي وایي او کله دې له زده کوونکو سره په چوپه خوله لوستل تعین کړي او د لوست د مفهوم پوښتنه دې ترې وکړي.

۱۱- له احوال پوښتني څخه وروسته په تیر لوست یو نظر وکړئ چې او کورنۍ دندې انځورونه وګورئ او تشریح یې کړئ له خو زده کوونکو څخه وغواړئ چې خپلي جملې ووايي او خپل انځورونه تشریح کړي له هغو وغواړئ چې د تیر لوست لنډیز او یا هغه څه چې له خپلو میندو او پلرونو څخه یې اورېدلې وي د کورنۍ دندې په توګه ووايي.

۱۲- بياغلي ښوونکي دي په تير لوست باندې له نظر څخه وروسته د مثالونو او پوښتنو په واسطه د تير لوست ارتباط دنوي لوست سره وکړي. دنوي درس په هدف زده کوونکي پوه کړي شي چې د دې لوست له زده کړې وروسته کوم مهارت او توانايي ترلاسه کوي او په هغه لوست له پوهېدو وروسته دهغوي په سلوک کې کوم مثبت بدلون را منځه کېږي او څه ډول دڅوښې احساس کوي.

۱۳- بياغلي ښوونکي دي نوی لوست په هغو پوښتنو پيل کړي چې له هدف څخه وروسته ځای په ځای شوي دي. داسې پوښتنو طرحه کول په حقيقت کې د زده کوونکو دنوي لوست په باره کې دهغوی پخواني معلومات معلوموي او هغوي دي ته هڅوي چې فکر وکړي.

۱۴- دلوست زياتره برخه انځورونه او رسمونه دي چې بايد په خپله د زده کوونکو له خوا تشرېح شي.

زده کوونکو ته دې وخت ورکړی چې په انځورونو باندې په ډله ييزه توگه خبرې وکړي او وروسته دې يوتن دخپل گروپ په استازيتوب په لور او از تشرېح کړي چې په رسمونو کې يې څه شي ليدلي دي؟

بياغلي ښوونکي دي د زده کوونکو دخبرو په تاييد د انځورونو او دنوي لوست دسرليک په باره کې زباني څرگندويي وکړي

۱۵- دښي زده کړې له پاره سيمه ييزو مثالونو او کيسو څخه کار واخلي او دلوست متن په لور او از ووايي وروسته يو دو و زده کوونکو ته ووايي چې لوست تکرار کړي او بيا له هغوی څخه پوښتنه وکړي چې دلوست دمتن په باره کې څه وپوهيدل. وروسته دي هغه په ساده ژبه بيان کړي.

۱۶- د دې مضمون زده کړه کې دزه کوونکو عملي کار، د ډرامو اجرا کول، کيسو او فکا هیو ویل او د رسمونو ایستل ضروري بلل کېږي د دې چارو سرته رسول به لومړی ستونزمن کار وي خو د وخت په تېرېدو سره زده کوونکي ورسره عادت کېږي.

فعالیتونه او ونډه اخیستنه:

۱۷- ښوونځي ته د راتګ په لومړۍ یادو همه ورځ د ټولګي ټول زده کوونکي له څلورو څخه تر شپږو گروپونو باندي ویشئ. هر گروپ په ځانګړي شمېر لکه (۳، ۲، ۱ او نورو) ونومړئ له دغې ډلبندي څخه د زده کړې په فعالیتونو کې کارو کړئ.

۱۸- د فعالیتونو په جریان کې ښې زړه زده کوونکو ته وخت ورکړئ چې صفتي فعالیتونو کې ونډه واخلي او په خپل ځان باندي باور پیدا کړي.

۱۹- ښاغلی ښوونکی دلوست په پای کې زده کوونکو ته کورنۍ دنده ورکړئ له کورنۍ دندي څخه موخه کوړئو ته د درسي مفاهیمو لېږدول او له هغوي سره د نظر راکړه ورکړه ده. دغه راز موضوعاتو تکرار د زده کوونکو د ښه پوهېدو سبب ګرځي او د هغوی په دایمي عادت بدلیږي. هغه پوښتنې چې له میندو او پلرونو څخه یې اوري ټولګي ته راوړي او ګټه ور څخه واخلي، دغه راز دانځورونو کښل، جملو لیکل، د ځینو مفاهیمو لست کول په کورني کار کې شامل او د لیدلو وړ دي.

۲۰- د ژوند مهارتونو په کتاب کې د زده کوونکو هر فعالیت له پیل څخه تر پای د غور او ارزیايي وړ دی.

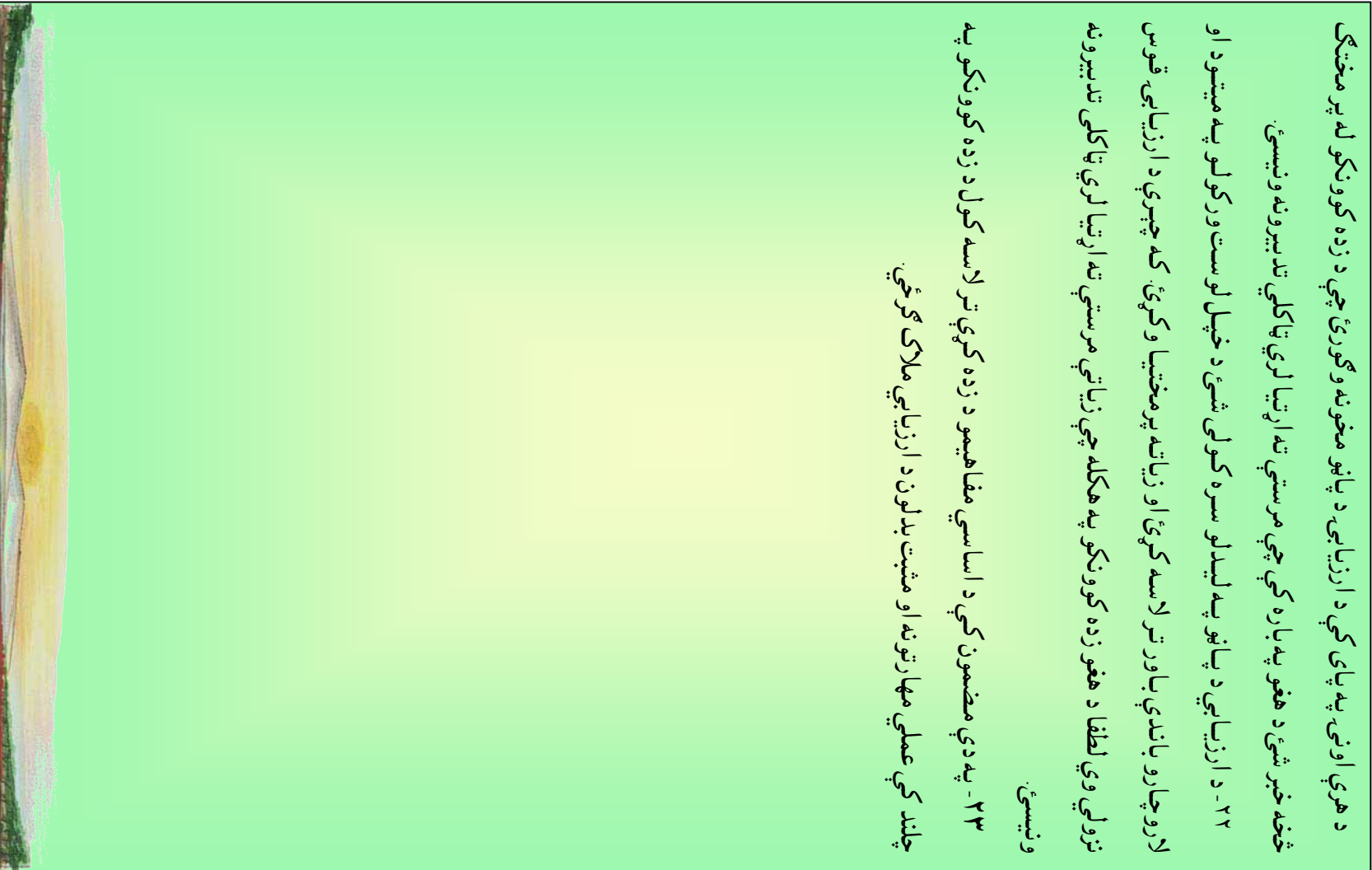
۲۱- د زده کوونکو د همیشني ارزیايي له پاره یوه کتابچه برابره کړئ او هر زده کوونکي ته یو مخ ځانګړی کړئ. په دې مخونو کې د زده کړې په فعالیتونو کې د زده کوونکو د ونډې په هکله د خپلې ارزیايي او لیدني نتيجې د زده کوونکو په سلوک کې مثبت بدلونونه وليکئ.

د هري او نې په پای کې د ارزيايي د پانو مخونه وگورئ چې د زده کونکو له پرمختګ څخه خبر شئ د هغو په باره کې چې مرستي ته اړتيا لري ټاکلي تدبيرونه ونيسئ.

۲۲- د ارزيايي د پانو په ليدلو سره کولی شئ د خپل لوست ورکولو په ميتود او لارو چارو باندې باور تر لاسه کړئ او زياته پرمختيا وکړئ. که چېرې د ارزيايي قوس نژولې وي لطفا د هغو زده کونکو په هکله چې زياتې مرستي ته اړتيا لري ټاکلي تدبيرونه ونيسئ.

۲۳- په دې مضمون کې د اساسي مفاهيمو د زده کړې تر لاسه کول د زده کونکو په چلند کې عملي مهارتونه او مثبت بدلون د ارزيايي ملاک گرځي.

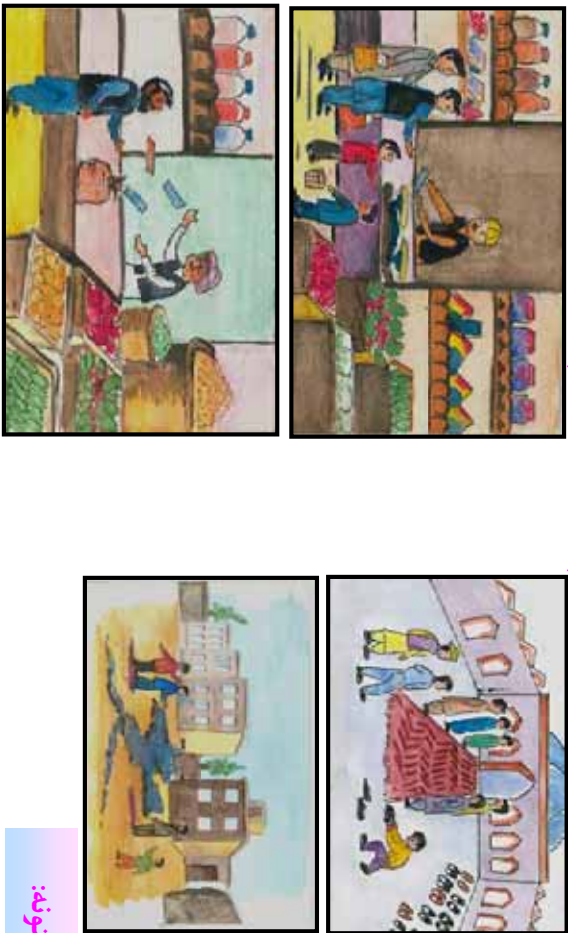

موڅه: زده کوونکي به په کور، ښوونځي، جومات او د خلکو ترمنځ د سوله ييز ژوند لارې چارې زده کړي.

- په جومات کې د کومو آدابو رعایت کول ضروري دي؟
- د کور، ښوونځي او یا ټولني په کارونو کې مرسته څه گټه لري؟
- څرنگه کولی شو چې له گاونډي سره مرسته وکړو؟
- ولې په بد عمل او وینا سره انسان له ټولني څخه لیرې کېږي؟

ووايي چې په انځورونو کې څه موری؟

فعالیتونه:

- زده کوونکي دي په گروپونو کې لومړۍ ښه چلند او بیا بد چلند تمثيل او پرته کړي او نتيجه دي تر لاسه کړي.
- زده کوونکي دي د يوه سوله ييز ژوند ښيگڼې بيان کړي او ودي وايي چې يوه سستويزه څه ډول حل کوي.

دبي لولي او مفهوم ترمي واخلي!

مور: جومات او بنوونځي ته ځو. له خپلو ټولگيوالو سره يو ځای درس وايو. د ټولگي، د جومات د انگړ او خپل بنوونځي په پاڼو کې ونډه اخلو. جومات او بنوونځي زموږ د ټولني يوه کوچنۍ ټولنه ده، غواړو چې له جومات او بنوونځي څخه د يو بنه او سوله ييز ژوندانه د بنسټ ايښودل زده کړو ترڅو وکړای شو په خپله ټولنه کې له نورو هېوادوالو سره مرسته او په سوله او دوستۍ کې ژوند وکړو او نیک چلند ولرو. د يو بل په وړاندې له رښتيا، صبر او حوصلې، دوستۍ، پخلاينې او بښنې څخه کار واخلو، چې ټول يو بل ته گران او ژوند مو سوله ييز وي.

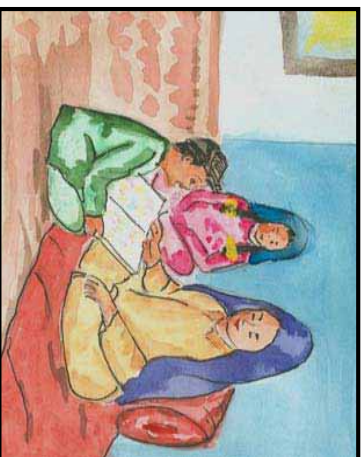
پوښتنې:

- په خپل ټولنيز ژوند کې څه ډول چلند غوره کوئ؟
- څه ډول له نورو خلکو سره مرسته کېږي؟
- آیا د بنه او بد چلند توپير کولای شئ؟
- په ورځني ژوند کې رښتيا ويل څه گټه لري؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د خپلې کورنۍ له غړو سره په ژوندانه کې د سوله ييز چلند په هکله کيسې او خبرې وکړي او د يوه سوله ييز چلند په باره کې دې يوه جمله وليکي.

موخه: زده کوونکي په سوله ییز چلند پوره شي او آرامی، سولې او بری په خاطر ترې زیاته گټه واخلي.

- هغه څوک چې خپه وي د خبرو او رېدل يې څه گټه لري؟
- بېنښه غوښتل او بېنښه کول څه گټه لري او د څه سبب کېږي؟
- څه ډول کولی شو چې د بښني په سوله او دوستۍ بدله کړو؟
- د غوسې د له منځه وړلو لپاره باید څه وکړو؟

روايتی چې په انځورونو کې څه وښی؟

فعالیتونه:

- زده کوونکي دې په گروپونو کې تمثيل کړي چې د یو چا قهر څه ډول په پخلاينه تېدیلوي یعنې له کومې لارې څخه کار واخلي.
- زده کوونکي دې د سوله ییز چلند د گټې په باره کې یوه جمله ولیکي او خپلو ټولگيو الو ته دې ولولي.

وېب لوبلۍ او مفهوم ترم واخلي!

کله چي له چا سره مخامخ کيږو بايد دو ستانه چلند وکړو.

د خپل دوست خبرو ته غوږ کيږدو. که چيري کوم خپگان موجود وي بېښنه وغواړو. که چيري څوک زموږ د ناراحتۍ سبب کيږي له هغه سره خبري وکړو او له قهر څخه کار وانه خلو، هغه ته بېښنه وکړو چي سوله او دوستي رامنځته شي او دواړه خوشحاله او سو.

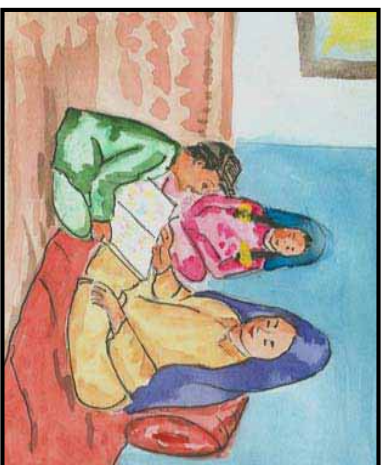
پوښتنې:

- له کوم سوله ييز چلند سره آشنا ياست؟
- سوله او پخلاينه د څه سبب کيږي؟
- جنگ د څه سبب کيږي؟
- څرنگه کولی شو چي په سوله او آرامۍ سره ژوند وکړو؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دي د سوله ييز ژوند په باب له خپلي کورنۍ سره خبري وکړي او د څو سوله ييزو چلندونو لست دي جوړ کړي.

موخه: زده کونکي به د نورو سره د گډ ژوند په ارزښت پوه شي د خلکو حقوق او شتمني ته درناوی ولري.

پوښتنې

- مور و لې په کور کې له پلار، مور او ورو سره یو ځای ژوند کوو؟
- مور و لې په ټولگي کې له ټولگيو الو سره او په ښوونځي کې له زده کوونکو سره دوست او سو؟
- کله چې څوک مطالعه کوي او یا خبرو نو ته غوږ نیسي زموږ دنده څه ده؟
- په زور او له اجازې پرته د چا د مال او پیسو اخیستل د څه سبب کېږي؟
- آیا هغه شی چې استفاده تری کوئ بیرته په خپل ځای بری؟

ووايي چې په انځورونو کې څه وينئ؟

فعالیتونه:

زده کوونکي دي د خپلي خوښي په دري کسيزو گروپونو کې په جلا جلا ډول د خپلي کورنۍ له غړو سره او له خپلو ټولگيو الو سره گډ ژوند تمثيل کړي.
زده کوونکي دي په کور يا ښوونځي کې د گډ ژوند ښيگڼې د ټولگي په وړاندې څرگندي کړي.

ويي لولي او مفهوم ترمي واخلی

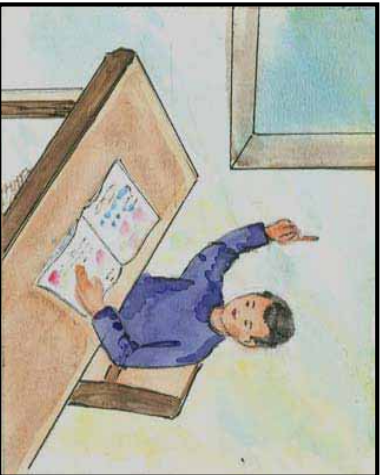
موزد کور غری یو بل ته درناوی لرو او د کور په کارونو کې له یو بل سره مرسته کوو. له خور او ورور سره ښه چلند کوو.

د یو بل شیان نه ماتوو ، د کور سامان او

وسایل له استفادې وروسته په خپل ځای پرېږدو. چي بیا ورپسې سرگردان نه شو. په ټولګي کې له خپلو ټولګیوالو سره ګډ ژوند کوو. یو له بله دوستان یو ، د خپل ټولګیوال ځای په زور نه نیسو ، له اجازې پرته د چاشیان نه اخلو د ستونزې د حل لپاره یو بل سره مشوره کوو او یا له ښوونکي صاحب څخه مرسته غواړو.

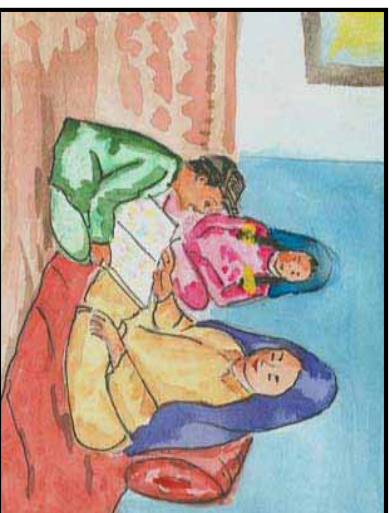
پوښتنې:

په کور او ښوونځي کې کوم ګډ شیان لرو؟
ولې د نورو حقوقو ته درناوی ولرو؟
په ګډ ژوندون کې مشوره څه ګټه لري؟
له نورو سره مرسته څه ښېګڼې لري؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي د ګډ ژوندانه په ښېګڼو د خپلې کورنۍ له غړيو سره خبرې وکړي او د هغه په باره کې دې يوه جمله وليکي.

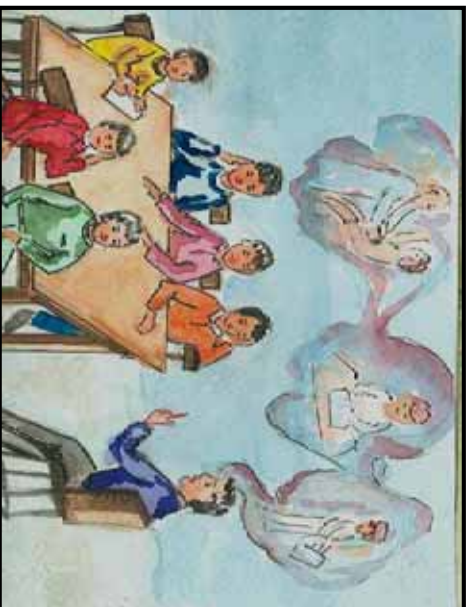

مُوخه، زده ڪوونڪي بايد پوه شي جي هر شوڪ جلا خواص او خانگرتياوي لري بايد په تونلنيز
ڙو نڊانه ڪي دغه فردي توپيرونه په پام ڪي ونيسي چي وکراي شي له نورو سره مرسته وکري.

- آيا د نورو له پريشانئ، ڇخه اغيزمن ڪبرئ؟
  - له يره تولاگيوال سره چي خپه وي ڇنگه مرسته ڪولئ شي؟
  - ڪه چيري يو معيوب ووينئ ڇه ڊول احساس ڪوئ؟
  - تاسو دغم او پريشانئ، په وخت ڪي له نورو ڇه هيله لرئ؟
- **ووايئ چي په انځورونو ڪي ڇه وينئ؟**

فعاليتونه:

- زده ڪوونڪي دي په گروپونو ڪي تمثيل ڪري چي دوستان ڇه ڊول ديو بل په دغم او خوڻي ڪي گهرون ڪوي.
- زده ڪوونڪي دي د خپل يو تولاگيوال په هڪله چي په يوه ترافڪي پيښه ڪي بي زبان ليدلئ وي، ڇه ڊول مرسته او همدردي ڪولئ شي له يو بل سره بحث او خبري وکري.

ويي لولۍ او مفهوم ترم واخلۍ

مور: زده كوونكي زيار باسو چي تل مهربان او زره سواندي او سو. له هغو اشخاصو او حيواناتو سره چي زيان ورته رسيدلى وي مرسته كوو. د دوستانو په خوشحالي، خوښ او په غم يي خپه كېوو او له هغو سره خواخوږى و كوو.

پوښتنې:

- د نورو خلكو د دردونو او غمونو سره خواخوږى د څه سبب كېږي؟
- د نورو خلكو د غم او خوښۍ په وړاندې خپله همدردى څه ډول څرگندولى شو؟
- آيا له معيوبو اشخاصو سره همدردى خپله وظيفه بولئ؟

كورنۍ دنده:

زده كوونكي دي د لوست د موضوع په اړوند د خپلې كورنۍ له غړو سره خبرې وكړي او د همدردۍ په هكله دي يوه جمله وليكي او په ټولگي كې دې ووايي.

موخه، زده کونکي خپل خان او خپله مينه وپيژني او ديوه کار د سرته رسولو لپاره تصميم ونيولی شي.

- خپل خان څنگه معرفي کولی شي (څوک يا ست او څه غواړئ)؟
- ولي ښوونځي ته راځئ او لوست کوئ؟
- که چيري غواړئ چې په راتلونکي وخت کې ډاکټران شي څه بايد وکړئ؟

ووايي چې په انځورونو کې څه وينئ.

فعاليتونه:

- له زده کونکو څخه وغواړئ چې په گروپونو کې د ورځنيو کارونو د سرته رسولو تصميم څه ډول تمثيلوي.
- زده کونکي دې په اړوندو گروپونو کې خپل عادتونه يوبل ته ووايي.

ويي لولئ او مفهوم ترمي واخلئ

ما دخيل خان په باره كې فكر كړى دى. د دريم ټولگى زده كوونكى يم. خپلې جامې پاكي ساتم او د كور په كارونو كې له مور سره مرسته كوم. زه د خپل هر كار لپاره مهال وپش لرم او له چا سره جنگ او دعوانه كوم. زه د لويانو خبرې اورم، خپلې بنسټې او بډلې ځانگړتياوې پېژنم په ټولنه كې د خپل چلند په نښه والي كې هڅه كوم. هر كار چې په حال او راتلونكي وخت كې سرته رسوم د هغه لپاره مهال وپش جوړوم چې مقصد ته ورسېږم.

پوښتنې:

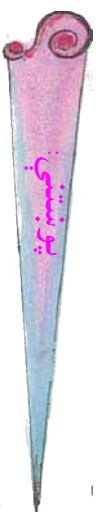
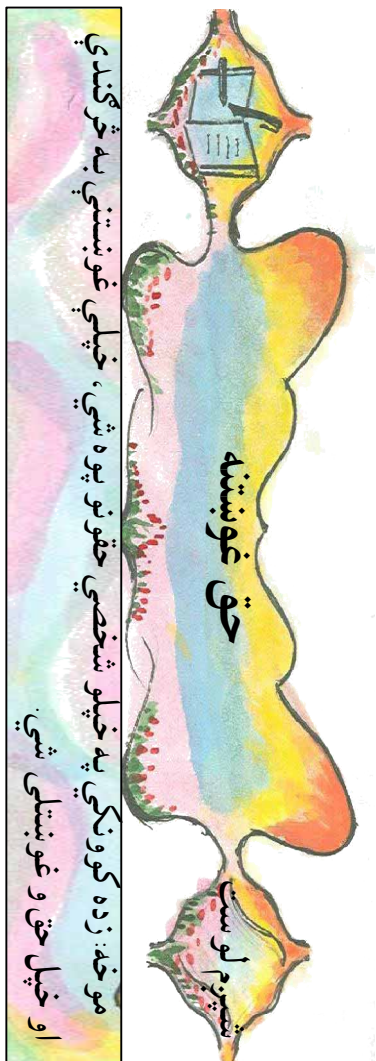
- آيا د سم مهال وپش درلودل د كارونو په سرته رسولو كې له مور سره مرسته كوي؟
- آيا د تصميم له نيولو مخكې فكر كړئ؟

كورنۍ دنده:

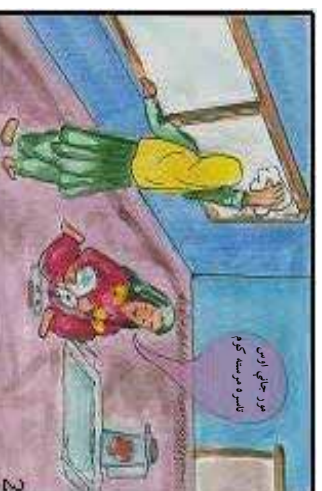
په دې هکله چې زده کوونکو خپل ځانونه څه ډول پېژندلي دي له خپلو کورنیو سره دې خبرې وکړي او دهغوی ویناوې دې واورې د یو نښه تصمیم د گټې په هکله دې یوه جمله ولیکي.

- څه شې خپل حق بولئ؟
- د خپلو حقونو د لاسته راوړلو لپاره څه ډول زیار باسئ؟
- د حق غوښتل څه گټه لري؟

ووائی چې په انځورونو کې څه وینئ

فعالیتونه:

زده کوونکي دې د حق غوښتلو په باره کې له یو بل سره مفاهمه وکړي او ښه والی دې تېر لگولو ته ووایي.

ويي لولئ او مفهوم ترم واخلئ

هر انسان په خپل ژوند کې حق او غوښتنې لري چې بايد د هغو لاسته راوړلو لپاره کار وکړي او زيار وباسي. که چيرې ديو انسان حقوق د نورو خلکو تر پينو لاندې کېږي بايد له خپل حق څخه دفاع وکړي. موږ بايد د نظر په څرگندولو او دخپلو کارونو په سرته رسولو کې زيار وباسو. تل رښتيا ووايو او ښه کار وکړو.

پوښتنې:

- ولې خپل حق وغواړو؟
- څه وخت په خپل کار کې بریالی کېږو؟
- څه ډول په يره مسأله کې چې پوهيږو خپل نظر ښکاره کړو؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې دخپلې کورنۍ له غړو سره دخپل حق په هکله خبرې وکړي او دخپل حق په باره کې دې يوه جمله وليکي.

موخه: زده کوونکی به د اخلاقي زوروتيا په گټه پوره شي او خپل حقوق و غوښتنلی شي او حقایق بیان کړي.

- په خبرو کې زوروتيا څه گټه لري؟
- ديو کار په سرته رسولو کې زوروتيا د څه سبب کېږي؟
- له خپلو حقونو او دنورو له حقونو څخه څرنگه دفاع کولی شئ؟

ووايي چې په انځورونو کې څه وينئ

فعالیتونه:

- زده کوونکي دي په گروپونو کې تمثيل کړي چې ديوه کار په سرته رسولو کې له څه ډول اخلاقي زوروتيا څخه کار اخلي.
- زده کوونکي دي څرگنده کړي چې په زوروتيا سره خبرې او يا عمل کول څه گټه لري.

ويي لولي او مفهوم تري و اخلي

انسانان زوروتيا او استعداد لري. ځني له هغو څخه کار اخلي او ځني له خپلي زوروتيا څخه کار اخيستلی نشي. له دې امله نو خلك ورته د خبرو کولو يا عمل کولو وخت نه ورکوي. د داسې خلكو حق هر څوک له منځه وړي او تل ورباندي ظلم کېږي. بايد پوه شو چې هر څوک د خبرو کولو توان لري او يا هم کار سرته رسولی شي په لومړي گام کې بايد کوشش وکړي چې زوروتيا پيدا کړي او له خپلي زوروتيا څخه د گټورو کارونو په سرته رسولو کې کار واخلې.

پوښتني:

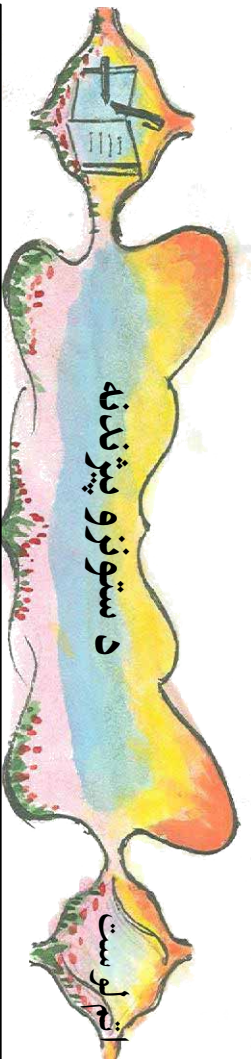
- ولي د سستونزو د حل لپاره له خپلي زوروتيا څخه کار اخلي؟
- څرنگه کولی شو د خپل حق څخه دفاع وکړو؟
- کله چې په زوروتيا سره عمل کوئ څه احساس کوئ.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دي د خپلي کورنۍ د غړو په مشوره د اخلاقي او بې حايه زوروتيا توپير وکړي.

موڅه زده کوونکي به ستونزي او د نظر اختلاف وپيژني او د سولې لپاره به نظر څرگند کړي.

- ولي د نورو نظرونو ته ارزښت ورکړو؟
  - آیا د یوه نفر شخصي علاقه له بل سره توپیر لري؟
  - کله مو کوښښ کړی دی چې خپله ستونزه حل کړم؟
- روایي چې په انځورونو کې څه ویني؟**

فعالیتونه:

- زده کوونکي دي په گروهو پوښتونکي له یو بل سره د کتاب او کتابچې د ورکېدو دعوي تمثيل کړي چې د یو بل خبري نه اوري، دعوه نه حلېږي، جنگ پای ته نه رسيږي او نور زده کوونکي د دعوي د حل په باره کې نظر ورکوي.
- زده کوونکي دي وروایي چې کله له کومې ستونزې سره مخ شوي او پوه شوي وي چې ستونزه له کومه پیدا شوې ده او څنگه یې حل کړې ده.

وی بی لولئی او مفهوم تری واخلئی

انسانان یو له بله توپیر لری دغه توپیرونه د عقیدې، نظریاتو، رنگ، پوستکي، سترگو، ونې او عمر له مخې وي او تر ټولو مهمه داچې د انسانانو فکرونه هم یو له بله توپیر لري. ځینې انسانان ستونزه درک کولی شي او د حل لاره یې پیدا کوي او که چیرې دغه لاره په سو له بیزه توگه وي ژوند ه پر بنه تیربیري او یوه کوچنۍ ستونزه لویدلی نشي.

پو پښتني:

- یوه ستونزه څنگه پېژندلی شی؟
- که چیرې له مور سره د یوې ستونزې د حل لارې موجودې وي کومه یې وټاکو؟
- که چیرې د یوې ستونزې د حل لپاره د نظر توافق نه وي، څه کیري؟

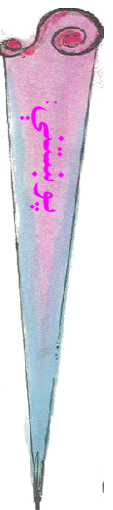
کورنۍ دنده:

زده کوونکي دي د یوې ستونزې د حل لپاره خپلې کورنۍ سره خبرې وکړئ ودي وایي چې د بېلابېلو نظرونو له شته والي سره سره کولی شي ستونزه حل کړي.

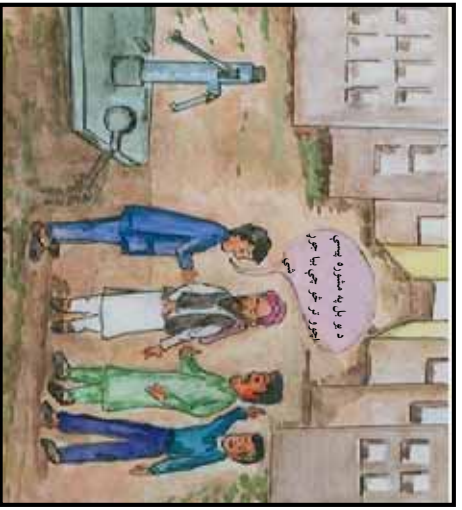

موخه: زده کوونکي به د ستونزو د حل توانايي پيدا کړي، پرابلگونه معلوم او د حل لاري به يې پيدا کړي.

- د يوه کار په سرته رسولو کې که چيرې ستونزه پيدا شي څه بايد وکړو؟
  - ولي هر مطلب د ځان لپاره روښانه کړو؟
  - که چيرې ستونزې وپيژنو څه گټه لري؟
- په انځورونو کې څه وينئ؟*

فعالیتونه:

زده کوونکي دې په گروهونو کې تمثيل کړي چې: دوه تنه په خپل منځ کې خپه شوي دي، خبرې نه کوي او دريم نفر د هغوي د ستونزې په حل کې مرسته کوي او هغوي پخلا کوي. زده کوونکي دې له يو بل سره د ستونزو د حل په باره کې نظر څرگند کړي چې له کومې لارې کولی شي ستونزه معلومه کړي.

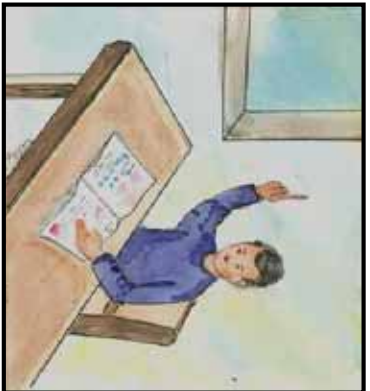

ويي لولۍ او مفهوم ترمي واخلۍ

د يوې کورنۍ غړي په يوه کورني چاپيريال کې يو ځاي ژوند کوي. د کورنۍ غړي ځيني وخت له ستونزو سره مخامخ کېږي او دغه ستونزې د جنجال او دعوي سبب گرځي.

په دې وخت کې د کورنۍ ټول غړي دنده لري چې د حل لاره پيدا کړي، د يو بل خبرې په حوصله سره واورې او د حل يوه مناسبه لاره غوره کړي چې د ټولو په گټه وي.

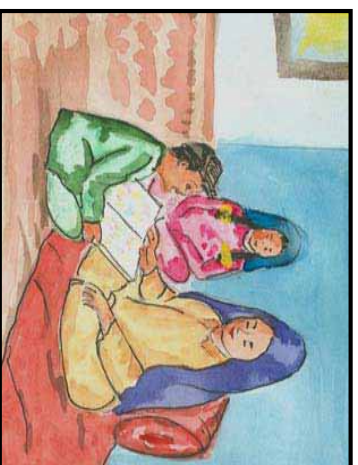
پوښتنې:

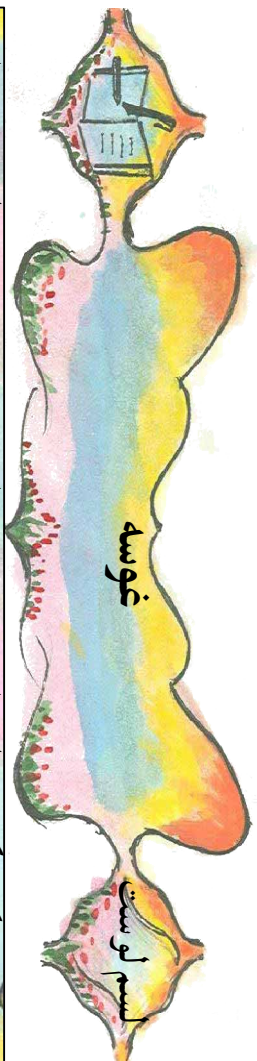

- که چېرې يوه ستونزه په سمه توگه حل نشي څه کېږي؟
- تر اوسه پورې له کومې ستونزې سره مخ شوي ياست؟
- د يوې ستونزې د حل لپاره څو لارې پيدا کېږي؟ کومه يوه ټاکئ؟
- ولې ستونزې رامنځته کېږي؟

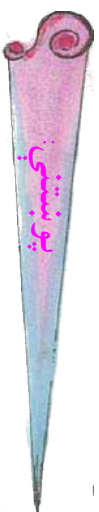
کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د يوې ستونزې د حل لپاره له خپل مور او پلار سره مشوره وکړي او ودي وايي چې د ستونزو په حل کې صبر او حوصله څه گټه لري؟

موځه زده کونکي به د اښخاصو په روحیه باندې د غوسې د منفي اغیزو په باره کې خبرتیا تر لاسه کوي او د منفي هیجانو د پیدا کېدو ځنې ځان وساتي.

- څه وخت او ولې په غوسه کېږئ؟
  - د غوسې په وخت کې ولې جگړه او وهل ټکول را منځته کېږي؟
  - ولې وايي چې د غوسې ځواب په غوسه سره نه ورکول کېږي؟
- ووايئ چې په انځورونو کې څه ويئ

فعالیتونه:

زده کونکي دې په گروهونو کې تمثیل کړي چې څه شی له عادي غوسې څخه د جگړې سبب کېږي؟ یعنې درناوی له منځه ځي جنگ او ددعوه تری جوړېږي؟
 زده کونکي دې په گروهونو کې د سولې بنسټګرې او د غوسې بدې لست کړي او نورو ته دې ووايي.

ويي لولي او مفهوم ترې واخلئ

انسانان په خپل ژوندانه کې کله کله په غوسه کېږي چې د همېشني کرکي او

د ښممنۍ سبب کېږي چې د انسان صحت او سلامتۍ ته هم زیان رسېږي.

د غوسې او قهر د له منځه وړلو لپاره باید تل له صبر او حوصلې څخه کار واخلو، د حل لپاره یې خو لارې پیدا کړو او یوه په کې وټاکو چې د ښممنۍ سبب نه شي.

پوښتني:

- ولي د غوسې او قهر په وخت کې حوصله وکړو؟
- که زور زیاتۍ را منځته کېږي ولې یې تحلیل کړو؟
- د غوسې په وخت کې څه وکړو چې د جگړې او وهلو ټکولو مخنیوی وشي؟
- د قهر او غوسې فضا څنګه په پخلاينه بدلولی شو؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د قهر او د هغه د مخنیوی په باره کې له خپل مور او پلار سره مشوره وکړي او په دې باره کې دې د هغوي د نظر پوښتنه وکړي.

موڅه: زده کوونکي به د ښښي په ارزښت پوره شي؟

- څه شئې د قهر سبب او د ښو اړیکو د له منځه تللو سبب کېږي؟
  - څه شئې د دوستانه اړیکو سبب کېږي؟
  - ښښه او پخلاينه څه ګټه لري؟
  - آیا د یوې ستونزې د حل لپاره مشوره کوئ؟
- انځورونو کې څه وښئ؟

فعالیتونه:

- زده کوونکي دې په ګروپونو کې تشکیل کړي چې له پخلاينې وروسته کومه لاره غوره کړي چې پانښت ومومي.
- زده کوونکي دې تیربدنې او پخلاينې په هکله یوه جمله ولیکي او نورو ته دې ووايي.

ويي لولي او مفهوم تري واخلئ

انسانان سولي او پخلايني ته اړتيا لري. په سوله او پخلاينه کې د انسان ټولې اړتياوي پوره کيږي. کله چې د خلکو ترمنځ دعوه رامنځ ته شي بنه راتلونکي نه لري. مثلاً دوه ورونه يادوه خویندې چې د زيات وخت لپاره يو بل ته په غوسه وي او يو له بل سره خبرې نه کوي په پای کې دواړه ستومانه کيږي او د دواړو د خپگان سبب گرځي نو بايد د هغوي د پخلا کيدو لپاره کوښښ وشي چې قهر يې په سوله او پخلاينه بدل شي. پخلاينه هغه وخت دوام لري چې تيريدنه او درناوي په کې مراعات شي.

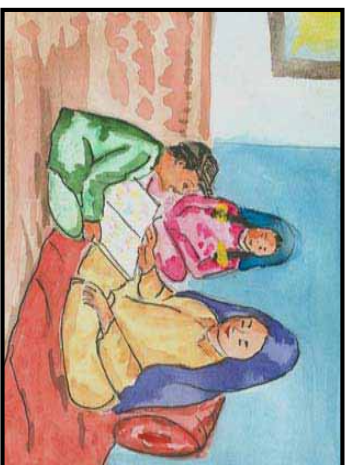
پوښتي!

- آیا چاته مو بښنه کړي؟
- بښنه او پخلا کېدل څه گټه لري؟
- کوم شيان د همیشني پخلايني سبب کېږي.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دي د بښني په باره کې يوه جمله وليکي خپلو دوستانو ته دي د پخلايني او تيريدني د بښيگنو په هکله کيسې وکړي.

موخه: زده کوونکي به د فصل د لوستونو غټ ټکي او مفاهیم وویلي شي، او په خپل ورځنی ژوندانه کې به یې عملي خواوې پیدا او ځان ورسره عادت کړي.

پوښتنې

- سوله ییز ژوند څه گټه لري؟
- ولې د خپل حق په اخیستلو کې کوښښ وکړو؟
- کله مو فکر کړی دی چې ستونزه څنگه پیدا کېږي؟
- د ستونزې د حل په باره کې څه فکر کوئ؟
- پخلاپته او د سولې لار څه گټه لري؟

انځورونو کې څه وینئ.

فعالیتونه:

له زده کوونکو وغواړئ چې ددې فصل د لوستونو له مفاهیمو څخه یې کوم عملي کړي دي او څومره گټور ثابت شوي دي.

ويي لولي او مفهوم ترمي واخلئ

مور و هلاکان او نجونې چې خپل ټول درسونه لولو، کونښن کولو چې هغه په خپل ورځني ژوند کې عملي کړو. باید د خپل حق په غوښتلو کې اخلاقي زړورتیا ولرو او ښه فکر وکړو چې د قهر جواب په قهر ور نه کړو او سوله ییز چلند غوره کړو چې وکړی شو په سوله او دوستۍ کې ژوند وکړو.

پوښتني:

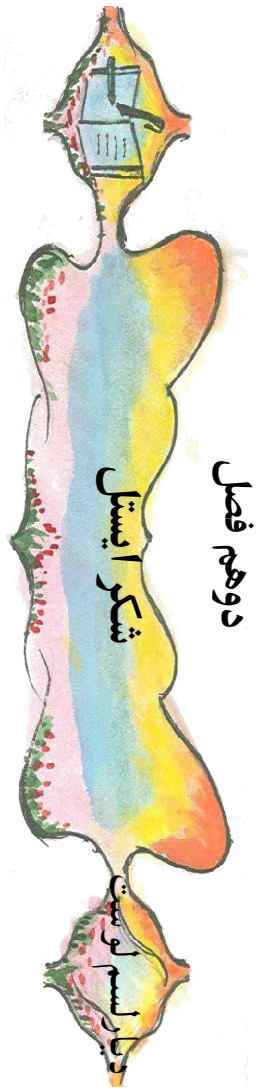
- ولي زړور و او سو؟
- د ستونزو د حل لپاره څه وکړو؟
- سوله او پخلاينه څه گټه لري؟
- آیا کله مو په ژوند کې خپل حق غوښتلی دی؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د هغو لوستونو په هکله چې یې لوستلی خپلو کورنیو ته کيسه وکړي او د هغوي خبرو ته دې غور کړي دي.

موخه: زده کوونکي به مننه او په نعمت شکر ایستنه وپېژني او هغه د خپل عادت یوه برخه وگرځوي.

- ویلي شئ چې خدای (ج) موږ ته څه شیان راکړي دي؟
- که چېرې چا له تاسو سره نیکي کړې وي څه ډول له هغه څخه مننه کوئ؟
- دیو چا د نیکۍ په مقابل کې مننه د څه شي سبب کېږي؟
- **په انځورونو کې څه وینئ؟**

فعالیتونه:

- له زده کوونکو وغواړئ چې په خپلو گروهونو کې د خدای (ج) د نعمتونو لست جوړ کړي او خپلو ټولګیو الوته یې ووايي.
- زده کوونکي دي د یو چا له خوا د مرستې او مهربانۍ له امله د مننې په باره کې یوه جمله ولیکي او خپلو ټولګیو الوته دي ووايي.

ويي لولئ او مفهوم ترم تړي واخلي

د بنو کارونو سرته رسول د دې سبب کيږي چې موږ با ادب او د بنو اخلاقو لرونکي ماشومان وپېژنو.

خدای ﷻ موږ ته سالم جسم، سترگي، خوبونه، مغز او نور نعمتونه راکړي دي چې ښه فکر وکړو،

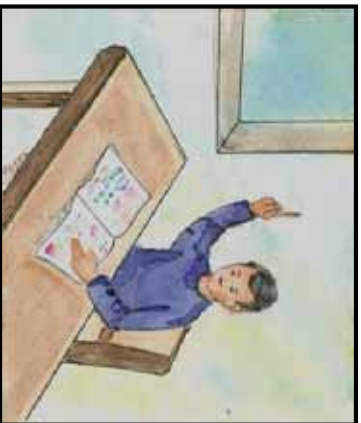
ووينو او نيك کارونه وکړو. بايد د خدای ﷻ د نعمتونو شکر و باسو او له هغه چا څخه چې موږ ته ښکته لاره ښيي مننه وکړو او تل بايد حق پېژندونکي او مهربان او سو.

پوښتني:

- که چيرې موږ د يو چا له نيك كار څخه مننه ونه کړو څه کيږي؟
- د پلار، مور، خور، ورور، دوستانو، ابو، هوا او هيواد له درلودلو څخه چې د خدای ﷻ له نعمتونو څخه دي څه ډول قدردارني کوئ.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دي د خدای ﷻ د نعمتونو په باره کې د خپلو ميندو او پلرونو په مشوره خو کرښي په خپلو کتابچو کې وليکي او خپلو ټولگيو الوته دي ووايي.

موخه زده کوونکي به د خير رسولو ارزښت، ښه او مثبته مفکوره وپېژني او په ورځني ژوند کې به يې د خپل عادت يوه برخه وگرځوي.

- د نورو په باره کې د خير رسول څه گټه لري؟
- که چېرې څوک د خراب چلند په مقابل کې ښه چلند وکړي څه به وشي؟
په انځورونو کې څه وښيي.

فعالیتونه:

- زده کوونکي دې په گروپو کې تمثيل کړي چې يو پوه خو لږ څه معيوب هم صنفې لري، درې نور کسان ورسره مرسته کوي او هغه ته نيك فکر ورکوي.
- زده کوونکي دې په خپل منځ کې خبرې وکړي چې څه ډول خپلو هم صنفیانو ته چې غير حاضري ولري لارښوونه وکړي چې په راتلونکي کې غير حاضري ونه کړي.

ويي لولئ او مفهوم ترمي واخلئ.

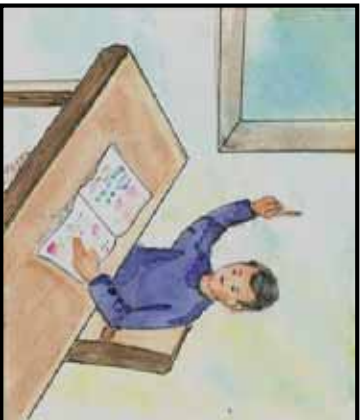
د انسان له بنو عادلانو څخه يو هم خپل ځان او نورو ته د خير رسول دي د بنو اشخاصو په هکله فکر کوي. د نورو د بنو کارونو قدر کوي او د چا سپکاوی نه کوي.

د بنو کارونو په سرته رسولو کي کوښښ کوي. خير رسولو کي شخص سره څوک کينه نه لري درناوی يي کوي او د هر چا خوښيږي.

پوښتنې:

- نورو ته خير رسول څه گټه لري؟
- خير رسولو کي او بي خيره شخص څنگه پيژنئ؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دي د خير رسولو په باره کي د خپلو ميمنډ و او پلرونو په مشوره څو کرښي وليکي او خپلو ټولگيو الوته دي ووايي.

موخه زده کوونکي به د خوشبینۍ په اهمیت او د بد بینی په زیانونو باندې پوه شي او توپیر یې وکړي شي.

پوښتنې:

- په ورځني ژوند کې خوشبیني څه گټه لري؟
  - بد بینی څه زیانونه لري؟
  - څنګه ژوندانه ته خوشبین کېدلای شو؟
- په دې انځورونو کې څه وینئ؟**

فعالیتونه:

- زده کوونکي دې په گروپونو کې تمثيل کړي چې دوه تنه چې بد بین دي او د چا په خوښۍ نه خوشبختي همیشه خپه وي.
- دوه تنه نور چې خوشبین دي او دوستانه چلند لري د خلکو په خوښۍ خوشبختي، تل خوشحال وي. وروسته دې نور زده کوونکي نظر ورکړي چې کوم چلند غوره دی.
- زده کوونکي دې د خوشبینۍ او بد بینی چلندونه لست کړي د هغوی ښېگڼې او بدۍ دې خپلو ټولگیمو لوسته ووايي.

وېبې لولۍ او مفهوم ترم واخلئ

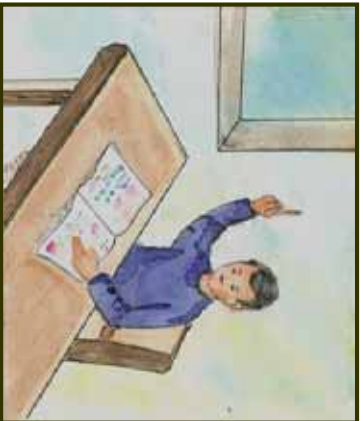

انسان باید خوشبین او سي، خوشبیني انسان په حال او راتلونکي کې هيله من کوي، بد بين اشخاص هميشه خپه پریشان او کمزوري وي، د چا په خوښۍ، نه خوښيږي، هر څه ورته بد معلومېږي، تل د زيان رسولو په فکر کې وي. بد بين اشخاص هېڅکله دوستان نشي پيدا کولی.

پوښتنې:

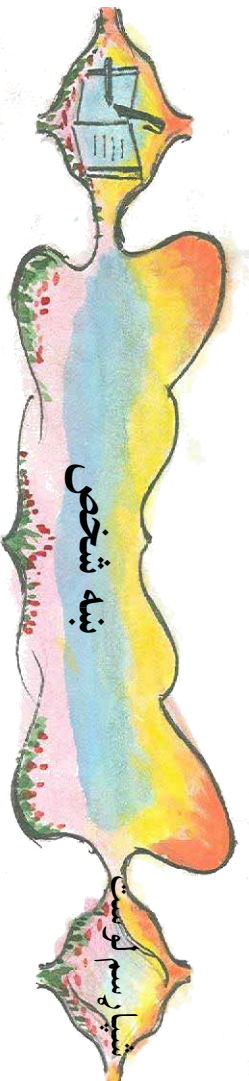
- ولې تل خوشبين او اميدوار و او سو؟
- ولې بد بيني د انسان د نا اميدۍ او نا هيلۍ سبب کېږي؟
- د نورو په هکله خوشبیني څه گټه لري؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دي د خپل لوست په باره کې د خپلې کورنۍ غړو ته کیسه وکړي. د خوشبینۍ او بد بینۍ په هکله دي د هغوی نظر راواخلي او خپلو ټولگيو الو ته دي ووايي.

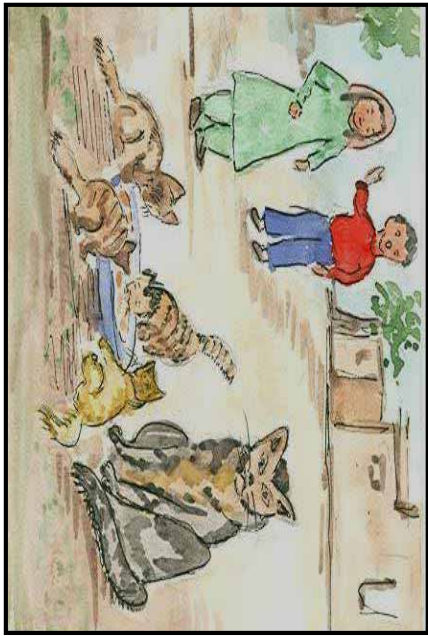

موخه: زده کوونکي به د بڼه شخص ځانگړتیاوي وپيژني او د بڼو اشخاصو پیروي به وکړي.

پوښتنې:

- بڼه شخص کومې ځانگړتیاوي لري؟
- د یو خراب شخص د څو ځانگړتیاوو نومونه واخلئ؟
- نورو ته ازار ورکول څه بدې لري؟

ووايئ په دې انځورونو کې څه وینئ؟

فعالیتونه:

- یو گروه زده کوونکي دي د یو بڼه شخص ځانگړتیاوي ولیکي؟
- یو گروه زده کوونکي دي د یو خراب شخص ځانگړتیاوي ولیکي؟
- د هر گروه استازي دي خپل لست شوي ځانگړتیاوي ووايي او زده کوونکي دي هغه پرته کړي.

وی لولئ او مفهوم تری و اخلی:

زه تل د بنسو خلكو خبرو ته غوږ ږېدم. د خپلو ستمو ترو د حل لپاره له هغوی څخه مشورې اخلم او په وړځني ژوند كې له هغو څخه پيروي كوم. داسې كار نه كوم چې خلك را ته خراب شخص ووايي. چا ته ازار نه رسوم او چا ته كښخلي نه كوم. د خپل مور او پلار او استاذ درناوی كوم، خبرې يې نه قطع كوم كوښنې كوم چې نيك كارونه وكوم او خلك مې د يوه ښه شخص په توگه وپيژني.

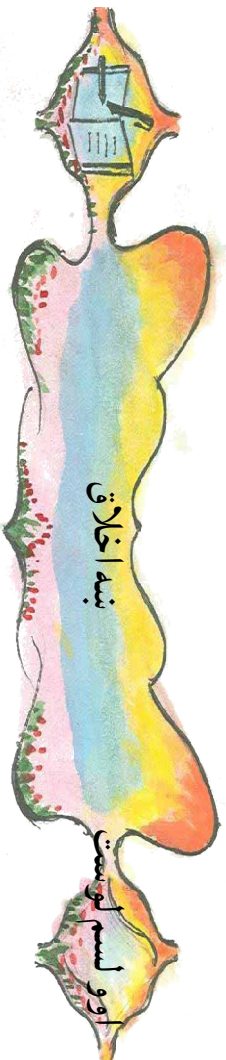

- څه و كوم چې يو ښه شخص شم؟
- ولي د بنسو كارونو د سرته رسولو لپاره هڅه كوئ؟

كورنۍ دنده:

زده كوونكي دې د هغه څه په باره كې چې له لوست څخه يې زده كړي دې په خپلو كتابچو كې څو كړنې وليكي.

مو خه: چي زده کوونکي له نیکو اخلاقو سره اشنا شي او په تولنه کي د بنو اخلاقو ارزښت وپيژني.

- زموږ په تولنه کي بنه اخلاق او سم چلند څه گټه لري؟
- څوک د بنو اخلاقو لرونکي بللي شو؟
- رښتيا ويل او رښتيني عمل انسان څه ډول معرفي کوي؟

وړايئ چي په انځورونو کي څه وښيي.

فعاليتونه:

- زده کوونکي دي په گروپونو کي داسي يو شخص تمثيل کړي چي بنه اخلاق لري.
- زده کوونکي دي په اړوند گروپونو کي د بنو اخلاقو په باب خبري وکړي.
- زده کوونکي دي په گروپونو کي بحث وکړي چي کوم شخص ته د بنو اخلاقو خاوند ويلى شو.

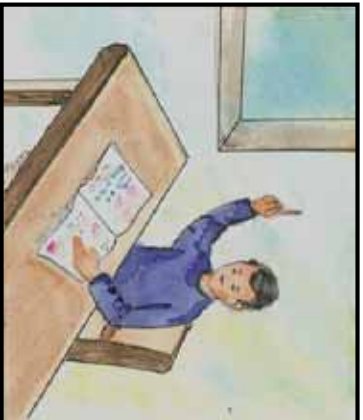
ويي لولئ او مفهوم تري واخلئ

انسان بايد د ښو اخلاقو څښتن وي چي خلک يي دوست و بولي او په ورځني ژوند کې ورباندې باور وکړي. هغه څوک چي ښه او نیک اخلاق لري ټول خلک يي عزت او درناوی کوي. هغه کسان چي ښه اخلاق نه لري خلک يي درناوی نه کوي او باور يري نه لري. دښو اخلاقو خاوند تل رښتيا و ابي او مشرانو ته درناوی کوي او دغه راز په کوچنيانو مهربانه وي.

پوښتني:

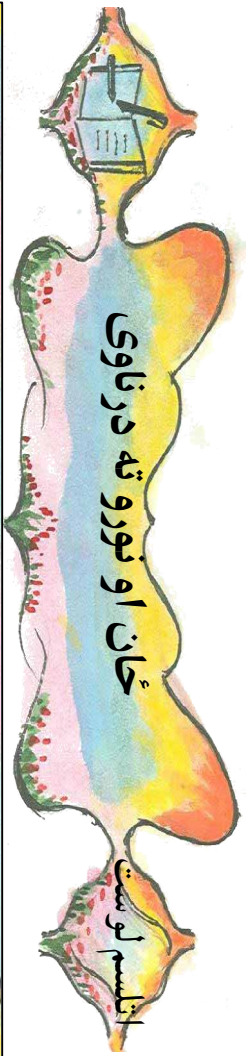
- دښو اخلاقو ځانگړتياوي کومې دي؟
- کوم خلک د درناوی وړ دي؟
- کوم خلک په ټولنه کې دوستان لري؟

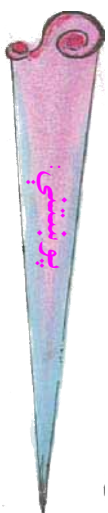
کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست د موضوع په باره کې د کورنۍ له غړو سره کيسه وکړي او د ښو اخلاقو په باره کې دې يوه جمله وليکي.

هوڅه: زده کوونکي په ورځني ژوند کې ځان او نورو ته د درناوی په ارزښت پوه شي.

- څرنگه د نورو درناوی وکړو؟
  - څه شی د دې سبب کېږي چې نور ستاسې درناوی وکړي؟
  - تر اوسه پورې مو کوم کارونه کړي دي، چې نور له تاسو څخه خوښ شوي دي؟
- ووايئ چې په انځورونو کې څه وینئ؟

فعالیتونه:

- زده کوونکي دې په گروپونو کې څېري وکړي چې کوم کارونه یو شخص د درناوی وړ ګرځوي.
- زده کوونکي دې په گروپونو کې تمثیل کړي چې بد کاره څلک څه ډول په څلکو کې خپل باور له لاسه ورکوي او نور زده کوونکي دې د تمثیل په باره کې نظر ورکړي.

ويي لولئ او مفهوم ترم څلي:

د دي لپاره چي د نورو له خوا مو درناوی وشي بايد د نورو خلکو درناوی وکړو. ځان ته د درناوی يوه لاره خپلي روغتيا او پاکوالي ته پاملرنه، لويانو ته درناوی، ښه اخلاق لرل ، له تير لگيو الو او نورو سره ښه چلند دی.

د خپل مور او پلار، ښوونکو او د نورو د ښو خبرو اور بدل او په هغو باندې عمل کول په حقيقت کې نورو ته درناوی دی.

پوښتني:

- ولي نورو ته درناوی کوو؟
- نورو ته درناوی څه گټه لري؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دي د خپلي کورنۍ په مرسته د لوست د سرليک په باره کې يوه جمله وليکي او په تير لگي کې دي ووايي.

موخه: زده کوونکي به په ځان کې له نورو څخه د منني روحیه پیاوړې کړي او په ورځني ژوند کې به یې په ارزښت پوره شي.

- که چیرې ستاسو یو نیک کار د منني سبب شي څه احساس درته پیدا کېږي؟
- آیا د یوه دوست له بڼه کار څخه مننه کوئ، ولې؟

روايت چي په انځورونو کې څه ويني

فعالیتونه:

- زده کوونکي دې په ټولګي کې تمثيل کړي چي یو ښوونکی صاحب د یو پاک با اډبه او ښي حاضری، لرونکي زده کوونکي څه ډول قدر کوي او هغه هڅوي.
- زده کوونکي دې په ګروپونو کې کیسه وکړي چي کوم کارونه یې پلار، مور او ښوونکي ته د منلو وړ دي.

ويي لولئ او مفهوم ترم واخلئ

که چیري یو انسان ښه او نیک کار وکړي د ټولو خلکو له خوا یې درناوی کېږي او ټول یې دوست بولي خو هغه چي بد کارونه کوي خلک ورباندي بد وایي. داسي کسان د دوستان نه لري. دغه راز که یو زده کوونکی ښه حاضرۍ ولري او خپله کورنۍ، دنده پیه ښه توگه سرته رسوي او خپل لوستونه هره ورځ وایي د خپل پلار او مور او ښوونکو له خوا یې ستاینه کېږي او د هغه قدر دانې کوي.

پوښتنې:

- آیا کله د یو دوست له خوا ستاسو قدر دانې شوی ده او د څه پیه هکله؟
- کله چي ستاسي د دوست قدر دانې وشي آیا تاسي هم خوشحالیږئ او د هغه قدر کوئ که څنگه؟
- ستاسو د ښه کار پیه ستایلو سره غواړي چي نور ښه کارونه وکړي؟

کورنۍ دنده:

- زده کوونکي چي کومه موضوع زده کړي د هغې پیه باره کي دي د خپلي کورنۍ له غړو سره خبري وکړي او دهغو خبرو ته دي غوږکېږدي.

مړخه: زده کوونکي به پوه شي چې ښه نظر د هڅونې، پر مختک او دوستۍ سبب گرځي. بې ځايه نظريې او انتقادونه د سر دردی او وروسته والي سبب کېږي.

- کله مو دڅه په هکله ښه نظر ورکړی دی؟
  - که چېرې څوک ستاسو دښه کار په هکله خراب نظر ورکړي په تاسو څه ډول اغېزه کوي؟
  - کله مو دچا ښه نظر رد کړی دی؟
- وايي چې په انځور وکې څه وښيي؟

فعالیتونه:

- زده کوونکي دي په ګروپونو کې تمثيل وکړي چې څه ډول د يو بل ښه انتقاد مني؟
- زده کوونکي دي په اړوند ګروپونو کې دښو او بې ځايه انتقادونو په هکله بحث وکړي. دښه والي او بد والي په باره کې دي خپلو ټولګيو الوته خبري وکړي.

ويي لولئ او مفهوم ترمي واخلئ

که چیري وخواړو چي ښه او بریالی ژوند ولرو باید دخپلو دوستانو ښو نظریو ته غور کیدو او بیا نظر ورکړو. دتولو مهمه داده چي دیو بل نظریي واورو، ځکه چي بی ځایه انتقادونه او نظریي دوستي له منځه وړي په داسي حال کي چي ښه او جوړوونکي انتقادونه او نظریي په ورځني ژوند کي زموږ داصلاح او پرمختگ سبب کیږي.

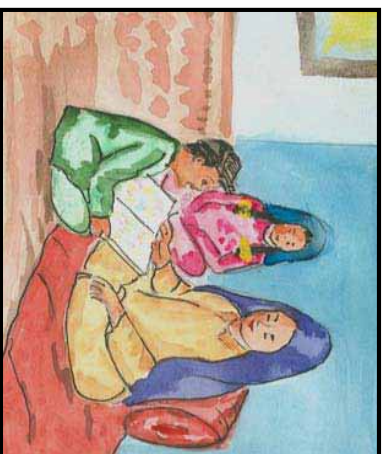
پوښتنې:

- کله مو دچا ښي نظریي او انتقادونه منلي دي؟
- په خپلو کړو او وړو کي څه ډول ښه بدلون راوړلی شی.
- که چیري زموږ انتقاد د منلو و لپاره وي د څه سبب گرځي؟

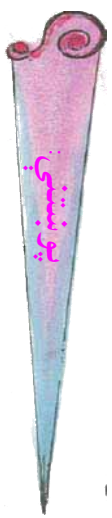
کورنۍ دنده:

زده کوونکي دي په دي هکله چي ښه او گټور انتقادونه څه ډول دتولني دپرمختگ سبب گرځي له خپلو کورنيو سره خبري وکړي دهغوي نظریي دي واورې او په تولگي کي دي يي واوروي.

موخه: زده کوونکي به په نیک چلند باندې پوه شي او په ورځني ژوند کې به دهغه په ارزښت وپوهېږي.

- تراوسه مو دچا د بد چلند په وړاندې ښه چلند کړي دی؟ او په څه کې؟
  - تراوسه په چا باندې په غوسه شوی یاست او ولې؟
  - دنورونه د ښه او نیک چلند په وړاندې مو کله د هغو قدر راني کړي ده؟
- ووايي چه په انځورونو کې څه وښيي.

فعالیتونه:

- دوه زده کوونکي دې په گروپ کې تمثيل کړي چې يو د بل کتاب او کتابچه يي بې له اجازې اخيستي وي او دوهم زده کوونکی پرته له دې چې تولاگيوال يي خپه شي څه ډول نیک چلند ورسره کوي.
- له زده کوونکو څخه وغواړئ چې په ځانگړي توگه ووايي چې که چېرې څوک دهغوی په وړاندې ناوړه چلند وکړي، دوی يې په مقابل کې څه ډول عکس العمل څرگندوي.

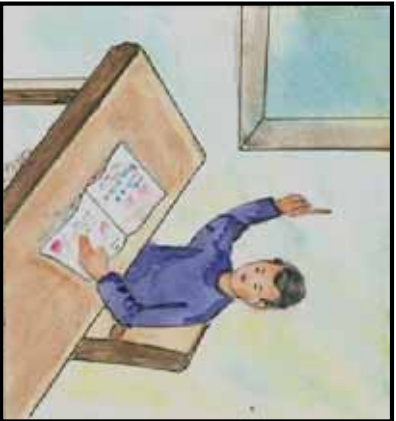
ويي لولي او مفهوم تري واخلی

مورن بايد له خپلو لگيو الو او نورو سره ښه چلند وکړو. که چيري له چا څخه بده خبره واورو او يا زموږ په وړاندي بد کار وکړي بايد حوصله وکړو. هېڅکله د انتقام يا بدې خبرې په فکر کې ونه اوسو ځکه چې د همېشني، دښمني، سبب کيري کله چې پوه شو چې پلار، مور، خور او يا مشر وروړ په مورن باندې په قهر وي بايد په آرامۍ سره د قهر پوښتنه تري وکړو که چيري له مورن څخه په يوه ناوړه کار څپه شوي وي له هغو څخه ښه وغواړو او دنيکو کارونو د کولو ژمنه ورسره وکړو.

پوښتنې:

- آيا کونښن موکړي دي چې له نورو سره ښه رويه ولري؟
- که چيري څوک له مورن سره بده رويه وکړي په وړاندي يې څه وکړو؟

کورنۍ دنده:

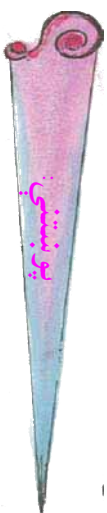
زده کوونکي دي دنيک چلند په هکله يوه جمله په خپلو کتاپونو کې وليکي او خپلو لگيو الو ته دي يې ووايي.

موڅه: زده کوونکي به په ځان او نورو د مهرباني او ترحم په گټو پوه شي او په ورځني ژوند کې به يې عملي کړي.

- آیا کله مو دچا سهوه پېښلي ده ؟
- په نورو ترحم څه گټه لري ؟
- په نورو له ترحم کولو څخه درته څه احساس پيدا شوی ؟

وړايئ چه په انځورونو کې څه ويښئ

فعا لیتونه:

- زده کوونکي دي په گروپونو کې د درې ورونو تمثيل وکړي.
- دوه ورونه په کور کې په گوگړو ، برقي سيم او ساکت ساعت تيري (مستي) کوي.
- دريم ورو ورتنه وايي چې په ځان او کورنۍ رحم وکړئ! په خطرناکو شيانو ساعت تيري دخطر سبب کېږي. ستاسو دوجود او کور دسوځېدو سبب کېږي.
- زده کوونکي دي په گروپونو کې هغه ټکي چې په دوی او نورو د ترحم سبب کېږي لست کړي او د ټولگي په وړاندې دې ولولي.

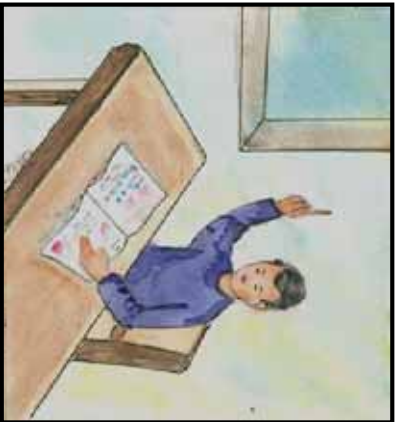
ويي لولئ او مفهوم ترم واخلئ

كله چي يو كار سرته رسو و يا خبري كو و بايد بنه فكر و كرو چي تير و تنه را خخه و نشي. په تير و تنه كي دوستان خپه كيري او پخپله شرميږو. بايد كو بنښن و كرو چي هېڅكله چاته ضرر و نه رسو. په كوچنيانو او ژوو رحم و كرو او هم په خپل ځان رحم و كرو. د برق سيم، څيرو و نكو شيانو او ناښندنل شوو شيانو ته لاس و نه غځوو چي زموږ، او نورو د مرگ سبب كيري. هېڅكله بايد چاته بده لاره و نه ښيو او دنورو د بدو كارونو پيروي و نه كوو.

پوښتني:

- څه ډول په ځان رحم او زړه سوي و كرو؟
- څه ډول په نورو رحم او ورسره مرسته و كرو؟
- كه زموږ له يوه دوست خخه تير و تنه و شي له هغه سره څه و كرو؟
- د يوې تير و تنې د اصلاح په باره كي د چا خبر و ته غوږ نيول څه گټه لري؟

كورنۍ دنده:

زده كوونكي دي د لوست د موضوع په اړوند له خپلي كورنۍ سره كيسه وكړي. په ځان او نورو د رحم د ښېگڼې په هكله دي يوه جمله په خپلو كتابچو كي وليكي او په ټولگي دي ووايي.

موخه: زده کوونکي به پوه شي د ستونزو په وخت کي صبر او حوصله ولري.

پوښتنې:

- څه وخت له صبر او حوصلې څخه کار واخلو؟
- د ستونزو په وخت کي صبر او حوصله څه گټه لري؟
- څرنگه کولای شو چي د ستونزو په وخت کي خپل ټولگيوال صبر او حوصلې ته وهڅوو؟

ووابې چي په انځورونو کي څه ويني؟

فعالیتونه:

- یو زده کوونکی دي تمثيل وکړي چي د ستونزو په وخت کي څه ډول له زغم او صبر څخه کار واخلي.
- یو بل گروپ دي د بې صبرۍ نتیجه چي د جگړې سبب کيږي تمثيل کړي.

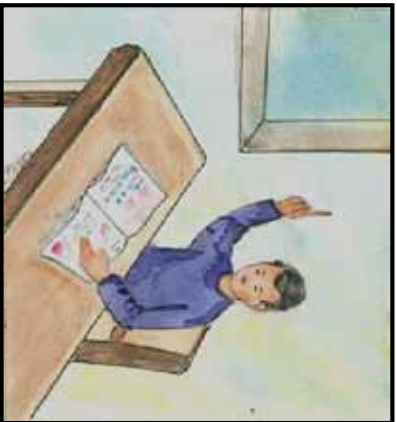
وېب لوبلی او مفهوم ترمي واخلي!

غم او مصيبت د خداى (جل جلاله) له لوري وي او هر څوک په غم کې خپه کېږي. په داسې وخت کې انسان بايد هېڅکله خداى (جل جلاله) هېر نه کړي. د خداى (جل جلاله) مهربانۍ يادې کړي او له صبر او حوصلې څخه کار واخلي. د ستونزو له منځه وړلو په برخه کې بايد له دوستانو څخه مرسته وغواړي او بدې خبرې و نه کړي. دغه راز نور کسان هم د غم او ستونزو په وخت صبر او حوصلې ته وهڅوي.

پوښتني:

- څه ډول کولى شو خلکو ته په مصيبت کې ډاډ ورکړو؟
- له ستونزو سره د مخامخ کېدو په وخت کې څه وکړو؟
- په ناوړو پېښو کې له چا څخه مرسته غوښتلې شو؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دي د درس د موضوع په باره کې د کورنيو له غړو سره خبرې وکړي او د هغوى نظريې دي ترلاسه کړي او دصبر او حوصلې په باره کې دي جمله جوړه کړي.

مهر خه: زده کونکي بهه دنورو خبرو ته د غوږ نيولو په ارزښت پوه شي.

پوښتنې:

- کله چي شوک خبري کوي څه وکړو؟
- دنور خبرو ته په کلکه غوږ نيول څه گټه لري؟
- کله چي خبري کوو له نورو څخه څه هيله ولرو؟

وړايې چي په انځورونو کي څه ويني؟

فعاليتونه:

- زده کونکي دي په گروپونو کي تمثيل کړي چي څه ډول دنورو خبرو ته په پاملرنه او درناوي سره غوږ ونيسو.
- زده کونکي دي په گروپونو کي دنورو خبرو ته دغوږ نيولو پرگتمو خبري وکړي هغه دي لسټ کړي او خپلو ټولگيو الو ته دي په لور او از وړايي.

ويي لولي او مفهوم تري واخلئ!

کله چې څوک خبرې کوي باید غور ورتنه ونیسو ښه ورته وگورو چې په هدف او مطلب یې یوه شو. کله چې په خبرو یوه شو خبرې ورسره کولی شو او خبرو ته یې ځواب ورکولی شو. او که چېرې یې خبرې دلېرې ونې له پاره وي کولی شو ترورته یې ولېرې وو او له غلط فهمۍ سره مخامخ نشو. د خبرو په ښه اورېدلو سره په مطلب ښه پوهیږو او گټه ترې اخیستلای شو. مونږ د چا خبرې قطع نه کړو او د خبرو په اورېدلو کې بلې خواته متوجه نشو او هم باید د خبرو کولو لپاره وار ونیسو او د خبرو په جریان کې د متقابل درناوي مراعات وکړو.

پوښتنې:

- څنگه کولی شو چې په غور سره واورو؟
- په غور غورېښول څه گټه لري؟
- که چېرې څوک ستاسو خبرو ته غور و نه نیسي څه احساس درته پیدا کېږي؟
- د خبرو اورېدو په وخت بل خواته پام اړول څه زیان لري؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دي د نورو خبرو ته د غور ښوولو په هکله د کورنۍ د غور سره بحث وکړي.
د ښه غور ښوولو په باره کې دي یوه جمله ولیکي.

موځه، زده کوونکي به د اختلافونو په له منځه وړلو کې د مفاهيمي پرازښت باندې پوره شي او په ورځني ژوند کې به ترې گټه واخلي.

- آیا کله مو له چا سره په کومه برخه کې د نظر اختلاف پیدا شوی؟ د څه شي په باره کې؟
- کله مو د نظر د اختلاف د حل لپاره له چا سره مفاهمه کړې ده؟
انځورونو کې څه وینئ

فعالیتونه:

- زده کوونکي دې په یوه څلور کسيزه گروه کې د نظر د اختلاف په باره کې تمثيل وکړي چې د یوه لوست د موضوع په باره کې دهغوی ترمنځ موجود دی څه ډول بې له منځه وړي؟
- زده کوونکي دې په گروهونو کې خبری وکړي چې د اختلافونو موجودیت د څه شي سبب کېږي؟

ويي لولي او مفهوم يي واخلي!

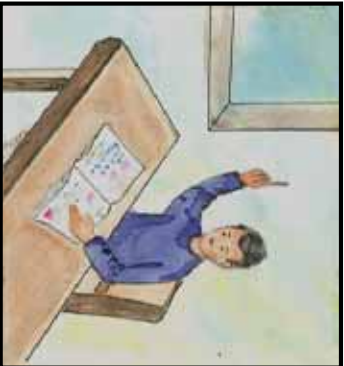
مفاهيمه او مذاکره دستوتزو د حل لپاره ضروري ده.

د يوه اختلافاي د حل لپاره بايد متقابل درناوي وشي او نظريي په وارسره واوريدلي شي. داسي نظر او پيرېکه دي عملي شي چي د ټولو لپاره گټوره وي چي د دشمني او نابرابري، مخه ونيول شي او دوستي زمينه برابره شي.

پوښتنې:

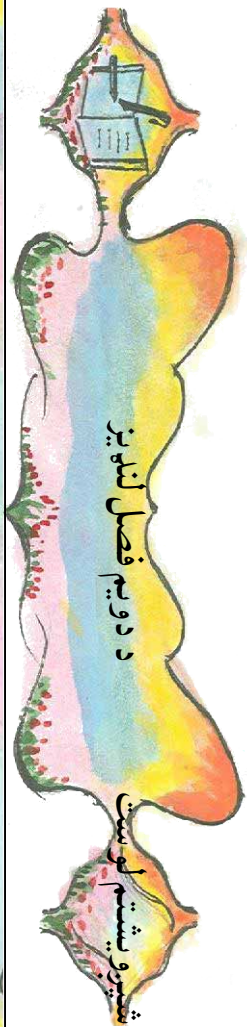
- کله مود يوري مسألې د حل لپاره مفاهيمه کړي ده؟
- که د ځينو مسايلو په باره کې مفاهيمه ونه کړو څه به وشي؟
- د مفاهيمي په وخت کې د موافقې دلایسته راوړلو لپاره بايد کوم ټکي په پام کې ونيسو؟
- د يوري مسألې په باره کې موافقه او جوړښت څه گټه لري؟

کورنۍ دنده:

زده کونکي دي د يوه اختلاف په باره کې د مفاهيمي په بنه والي له خپلو ميندو او پلرونو سره خبري وکړي او دهغوی نظريي دي په ټولگي کې ووايي.

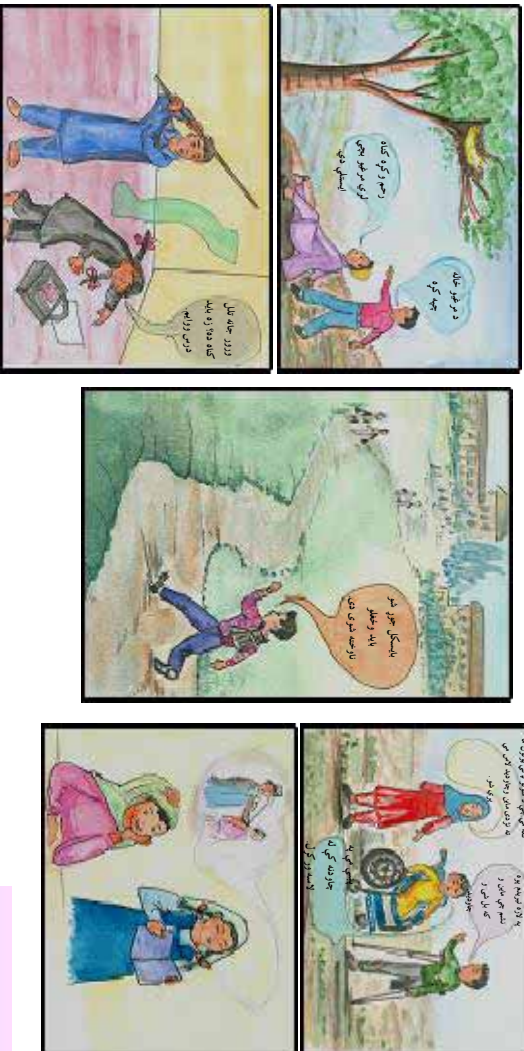

موږ څه زده کولو؟ په خپل ورځني ژوند کې د دې فصل له زده کولو څخه څه اخلئ.

پوښتنې

- کله مو د خدای (جل جلاله) د نعمتونو په باره کې او یا هم د خپل ټولګیموال د نیکۍ په مقابل کې شکر ایستلی دی؟
- کوم شیان مو په ژوند کې خپه کوي؟
- د ځان په باره کې دنورو خوښیني څه ډول ترلاسه کولی شو؟
- دنورو خبرو ته غوږ نیول او پوره پاملرنه څه ښه والی لري؟
- د یو بل قدر داني څه مفهوم لري آیا کله مو څوک ستایلی دی؟
- ښه شخص کومې ځانګړتیاوې لري؟

ووابې چې پدې انځورونو کې څه وینئ؟

فعالیت:

- د لوستونو په شمېر دې زده کونکي په ګروپونو وویشل شي او هر ګروپ دې د یوه لوست په باره کې بحث او خبرې وکړي.

ويي لولي او مفهوم تري واخلئ!

خلكو ترمنځ باور او محبوبيت پيدا ڪړو او ٽول هو دوستان و بولي.

پوڻينتي:

- هغه شيان چي د ځان او نورو لپاره غوراوى لست ڪړئ؟
- دستونزو د حل لپاره خوشينتي څه ګټه لري؟
- څرنگه کولى شئ چي ښه شخص و اوسئ؟

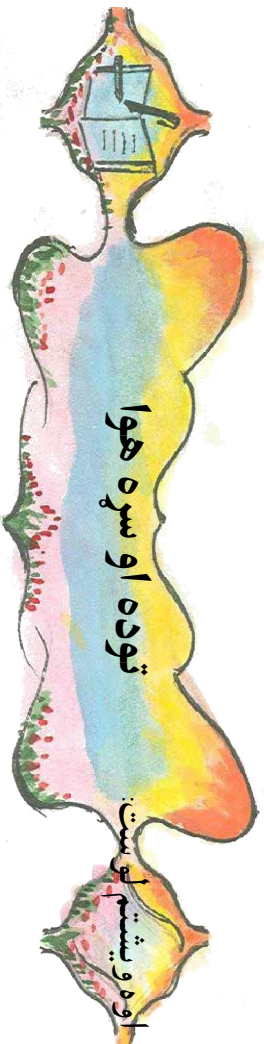
کورنۍ دنده:

- زده کوونکي دي په دي هکله چي څرنگه ښه زده کړه کولى شي، يوه جمله وليکي.

دریم فصل

مو خه زده کورنګي به ده هو له تو دوخي او سوروالي سره سم د لباس د اغوستلو په ارزښت پوه شي

- ولی په ژمي کې زموږ پيښي کېږي؟
- د ژمي د سوړوالی په مقابل کې څه وکړو چې ناروغ نه شو؟
- د اوړي په گرمۍ کې څه ډول له لمر څخه ځان وساتو؟
- له هر مو سم سره سم د لباس اغوستل څه ګټه لري؟

روايتی چې په انځورونو کې څه وپيښي؟

فعالیتونه:

زده کورنګي دې په ګروپونو کې مفاهمه وکړي چې:
د کومو ټکو په مراعاتولو سره له ناروغۍ او لمر وهني څخه ځان ساتلی شو؟
د کومو ټکو په مراعاتولو سره د ژمي په سره هوار کې ځان تود ساتلی شو؟
هر مو سم چې د زده کورنګو خوښیږي هغه دې رسم کړي؟

ويي لولي او مفهوم ترمي واخلئ

يو کال څلور فصلونه لري. د پسرلي په موسم کې هوا معتدل له وي، د اوړي په موسم کې هوا ډېره توده وي. په تاوده لمر کې گرځېدل ناروغي او لمر وهنه رامنځته کوي. په دې موسم کې وجود د زياتو اوبانو خوړو ته اړتيا لري او هم بايد له نازک او سپين رنگه لباسونو څخه کار واخلو.

د مني په موسم کې هوا نه ډېره توده وي او نه ډېره يخه، خو د ژمي په موسم کې هوا ډېره سره وي په سره هوا کې تگ راتگ د ناروغي سبب کيږي. نو لږمه ده چې په دې فصل کې تو د لباس واغوندو له خولې دستکشو او جرايو څخه استفاده وکړو.

پوښتنې:

- کوم شیان په ژمي کې زموږ د ناروغي سبب کيږي؟
- کوم شیان په اوړي کې زموږ د ناروغي سبب کيږي؟
- څرنگه کولی شو چې په دې دوو فصلونو کې خپل ځان ښه وساتو؟

کورنۍ دنده:

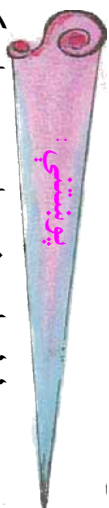
- زده کوونکي دې د خپلو ميندو او پلرونو په مرسته وليکي چې په توده او سره هوا کې له کومو لباسونو څخه کار واخلو.

موخه: زده کوونکي به طبیعي پېښو او د هغوی له خطرونو سره اشنا شي او د دغو خطرونو په مقابل کې به ځانونه وساتي.

- د زلزلي او سختو بادونو په باره کې څه پوښتي؟
- سیلابونه او سخت توفانونه څه زیانونه لري؟
- کله مو فکر کړی دی چې د زلزلي او سختو بادونو په وخت کې باید چیرې ولاړ شئ؟

- د سخت توفان په وخت کې څرنگه ځان ساتلی شئ؟
- په دې انځورونو کې څه وینئ؟

فعالیتونه:

- ټول ټولګي دې په درېوګرو پوښو ویشل شي.
- لومړی ګروپ دې د سیلاب او زلزلي په باره کې خبرې وکړي او د هغو زیانونه دې نورو ته دویم ګروپ دې د توفان، تالاندي او برېښنا په باره کې خبرې وکړي او د هغو زیانونه دې نورو ته ووايي.
- دریم ګروپ دې په خپل منځ کې خبرې وکړي، ودې وایي چې له دې پېښو څخه څنګه ځانونه وساتو.

وېي لولۍ او مفهوم ترمې واخلي

زلزله ، سېلاب تالنده او برېښنا او سخت توپانونه له طبيعي پېښو څخه شمېرل کېږي چې د بشر لپاره زيات خطرونه رامنځته کوي. خو انسانان دغه خطرونه په پام کې نيسي په سختو توپانونو کې له کورونو څخه نه وځي د خپلو کورونو کې بندوي او د کړکيو د ښېښو لاندې نه ود رېږي.

پوښتي:

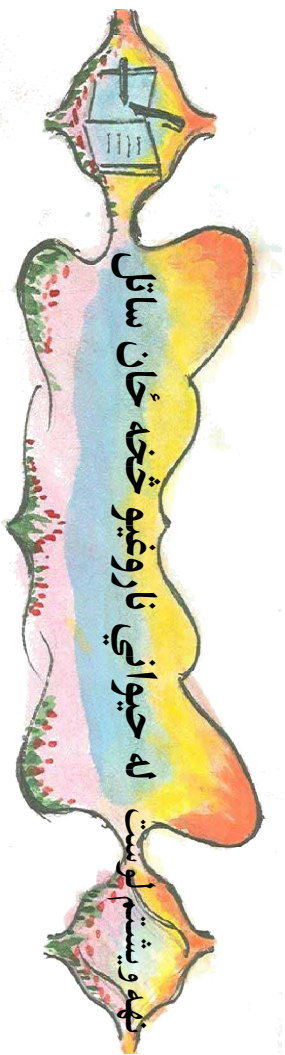
- د زللي په وخت چېرې پناه وړي؟
- د سخت توپان په وخت کې څه کوي؟
- د هو له تودوځي او سوږوالي څخه څنگه ځانونه ساتي؟

کورنۍ دنده :

- زده کوونکي دې يوه طبيعي پېښه انځور کړي او د طبيعي پېښو په باره کې دې له خپلو ميندو او پلرونو سره خبرې وکړي. له هغوی دې وغواړي چې پدې هکله ورته کيسه وکړي.

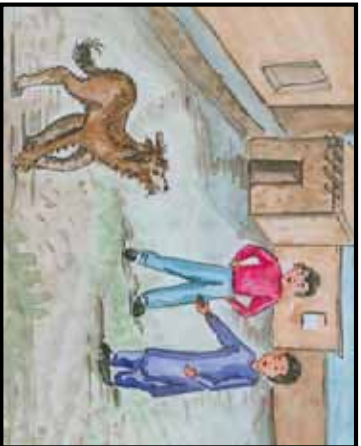

مورخه: زده کوونکي به پوه شي چې ژوي هم ناروغه کېږي او له هغو سره تماس انسان ته د ناروغیو د لېږدېدو سبب کېږي او په دې ترتیب د ژويو د حفاظت په ارزښت پوه شي.

- کوم کورني ژوي بېرته؟
- کله د یو کورني ژوي ناروغۍ ته متوجه شوي یا ست؟
- ولې له لیوني او بازاري سیمو څخه ډډه کوئ؟
- څرنگه د ژوو د ناروغیو څخه ځان وساتو؟

وړایئ چې په انځورونو کې څه وینئ؟

فعالیتونه:

فعالیتونه: زده کوونکي دې پر وحشي یا اهلي ژوي چې بېرته يې انځور کړي. زده کوونکي دې پر پنځه کسيزه کورپ کې له یو بل سره خبرې وکړي، چې د ژوو له زیان څخه ځان نه څنگه ساتلی شي.

ويي لولي او مفهوم ترمي واخلي

ژوي ژوندي موجودات دي هغوي مهرياني ته اړتيا لري.

کورني ژوي د خپل ژوندانه د پايښت لپاره خوراک او مناسب ځای ته اړتيا لري چي ناروغ نشي.

ځني ژوي په کوڅو او کتافتو کې له تک راتگ او کرځېدو څخه زيانمن او ناروغه کېږي. د ژووناروغي خطرناکه وي او ژر لېږدېږي. موږ ته لارمه ده چي ځان لري وساتو ترڅو ناروغه نشو.

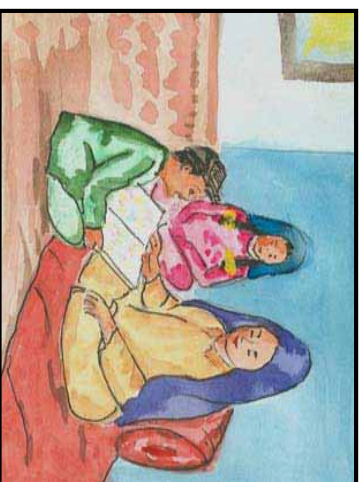
پوښتني:

- که له ناروغه ژوسره مخامخ شوي څه کوي؟
- څنگه بايد د کورني چرگ او سبي ساتنه وکړو؟
- څه ډول له حيواني ناروغيو څخه ځان ساتلی شئ؟

کورني دنده:

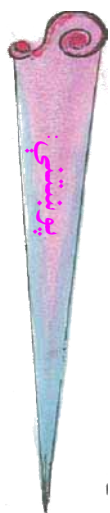
د لوست د موضوع په اړه د خپلي کورني له غړيو سره کيسه وکړئ.
د جيماناتو د ساتلو په باره کې يوه جمله وليکئ.

موڅه زده کوونکي به په خپل کور او شاوخوا کې احتمالي خطرونه وپېژني او د داسې خطرونو څنې د خپل ځان د ساتلو توانايي پيدا کړي ترڅو د پېښو مخنيوی وکړي.

- کوم شیان په کور کې د اور لگېدو سبب کېږي؟
  - له برېښنايي سامان الاتو ساکت او برېښنايي سيمونو سره ساعت تېري څه خطرونه لري؟
  - د تېره چاقو، قبيچي او مېخ سره ساعت تېری څه ډول ناوړه پېښې منځ ته راوړي؟
  - د سر خلاصې څاه، بام او نرېدلو د بوالوړنو په شاوخوا کې ولې خطرونه وي؟
- وړايی چې په دې انځورونو کې څه شی ويني؟*

فعالیتونه:

- زده کوونکي دې په گروه کې تمثيل وکړي چې له برېښنايي وسايلو او د تېرو څو کوشيانو سره بې احتياطي څه خطرونه لري؟
- زده کوونکي دې ووايي چې په کور کې له يوه خطر سره د مخامخ کېدو په وخت د هغه مخنيوی څنگه کولی شو.

وښي لولۍ او مفهوم ترم واخلي

زمونږ په کورونو کې مختلف شیان موجود دي. که په احتیاط سره ونه کارېږي زیات خطرونه رامنځته کېږي چې د مالي او ځاني زیانونو سبب کېږي.

باید له ځان څخه کښته ماشومان پوه کړو چې د بریښنا ساکت ته لاس اوږد نه کړي، گاز، تېلو او جوش اوبو ته نږدې نشي او په کور کې له ناروغو کسانو سره تماس ونه لري. د هغو له قاشوغو او ګیلاس څخه استفاده ونه کړي. له دوږو خاورو او دلرګیو له دود ځان وساتي چې ناروغه نشي. دغه راز د سر خلاصو څاه ګانو او لویو ویالو تر څنګ لوبې ونه کړي.

پوښتني:

- ولی د کور له سامان او لوازمو څخه په احتیاط استفاده وکړو؟
- که چېرې خطر احساس کړو څه وکړو؟
- له تیره شوکو وسیلو لکه بیاتي، چاقو، مېخ او برېښنايي وسیلو څخه د کار اخستلو په وخت څه وکړو؟

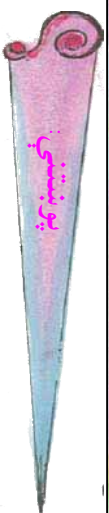
کورنۍ دنده:

- زده کورنګي دي د احتمالي خطرونو په هکله مور او پلار ته کیسه وکړي.
- ودي وایي چې څه ډول ديوري پېښې مخه نیولی شو او ځان څنګه ساتلی شو.

موڅه زده کوونکي به له ترافيکي قوانينو او اشارو سره اشنا شي په واټونو باندي د تېرېدلو په وخت کي به له احتياط څخه کار واخلي، له موټر څخه د کښته کېدلو او پورته کېدلو په وخت کي به ځان وساتي.

- د واټونو تر څنګ پلي لاري مو ليدلي دي، له هغو څخه څه وخت گټه اخلي؟
  - د هغو خطرونو نومونه واخلئ چې په سرکونو باندي يې احساسوی؟
  - موټر ته د پورته کېدلو په وخت کوم ټکي په پام کې نیسي؟
- څو ډوله ترافيکي نښي پيژنئ؟

فعالیتونه:

- کومې ترافيکي نښي چې زده کوونکي پيژني هغه دي رسم کړي او نورو ته دي وښيي.
- زده کوونکي دي له منډې وهلو څخه د رامنځته شوو ترافيکي نښو او په سرکونو باندي له توپ لوبې او کاغذ پراني څخه رامنځته شوو خطرونو په باره کي خبري وکړي. او خپل د سترگو ليدلی حال دي نورو ملگرو ته ووايي.

ويي لولي او مفهوم ترم واخلي

په هر ځای کې ترافیک ځانگړي قوانین او نښې نښانې لري، که چېرې د پلیمو څلکو او موټر وانانو له خوا مراعات نشي، زړه بوگونوونکی ترافیکي پېښې رامنځته کوي او ان چې د مرگ سبب گرځي.

موږ باید په سرکونو باندې د پلیمو لارو په خطونو، د بس تم ځایونو او ترافیکي اثارو په باره کې معلومات ترلاسه کړو چې خپل ځانونه له ترافیکي خطرونو څخه وساتو.

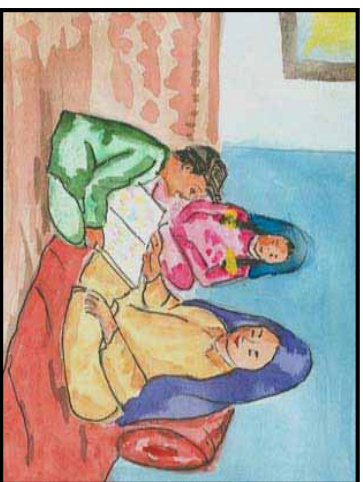
پوښتنې:

- تراوسه د ترافیکو له کومو ترافیکي قوانینو او اثارو سره اشنا یاست؟
- په سرکونو باندې پیویدل څه خطر لري؟
- ولې په یو بایسکل باندې درې تنه سپاره نشو؟

کورنۍ دنده :

زده کوونکي دې د څو ترافیکي اثارو انځورونه وباسي او خپل مور او پلار ته دې تشریح کړي.
د ترافیکي قواعدو په باره کې دې یوه جمله ولیکي.

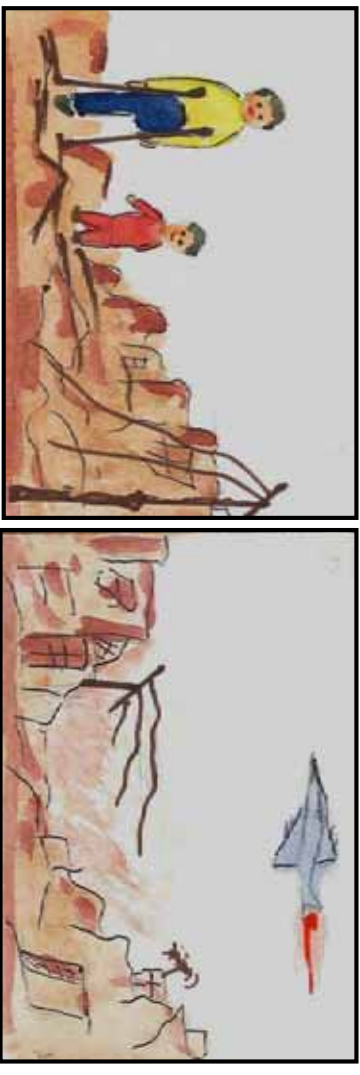

موڅه: زده کوونکي به د وسلو او ماینونو له خطر ونو سره اشنا شي او لویانو ته د شکمنو شیانو د ریوت په ارزښت پوه شي.

- له وسلو او ماینونو سره لویې څه خطر لري؟
  - دلویو سامان او یا نور شیان چې ستاسو نه وي او چیرې یې وړینې څه کوی؟
  - که چیرې ماین وړینې له خطر څخه یې ځان څنګه ژغورئ او څوک خبروی؟
- وړایئ چې پدې انځورونو کې څه وړینې؟

فعالیتونه:

- زده کوونکي دې په گروهونو کې تمثیل کوي چې له ناپېژندل شوو شیانو او وسلو سره لویې څه خطرناکه پېښه رامنځته کوي؟
- زده کوونکي دې په انفرادي توګه ووايي که چیرې یو شی شکمن وي څه باید وکړو؟

ويي لولي او مفهوم ترمي واخلئ

په جنگ خپلو سيمو کي په ځمکه کي مایوننه، ناچاودلي مواد، تخریب شوي ټانکونه او موټرونه موجود وي.

پداسي سيمو کي تگ او ساعت تيري اوياد داسي ټانکونو له پاسه پورته کېدل ډېر خطر لري، ځکه چي ناچاودېدلي مواد او مایوننه په

کي موجود وي د مړينې، معلولېدو او معيوبېدو سبب کېږي. بايد تل له داسيې خطر ونو څخه ځان وساتو او په ليدو يي مشرانو ته رپورت ورکړو.

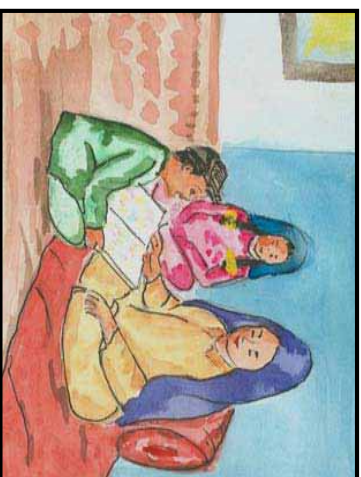
پو پښتي:

- ولي په وړانو او تخریب شوو ځايو کي لوبې ونه کړو؟
- له وسلو سره لوبې څه خطر لري؟
- که چيري په يو ځای کي نا پېژندل شوي شي ووښئ څه کوي؟

کورني دنده:

زده کوونکي دي د ماین، ناچاودېدلو موادو او وسلو د خطر ونو په باره کي دري جملې وليکي او د کورني له غړو سره دي په دي اړوند خبري وکړي.

مړوخه زده کوونکي به د څښلو صحي او غیر صحي اوبو توپیر وکړي او د غیر صحي اوبو خطر و نه به وپېژني.

- د څښلو لپاره له کومو اوبو څخه استفاده کوئ؟
- ستاسو په نظر د سر خلاصو ټټې (بیت الخلا) ته د نږدې ځایانو اوبه څه ډول دي؟
- غیر صحي اوبه د روغتیا لپاره څه زیان رسوي؟
- څنګه کولی شو له غیر صحي اوبو څخه استفاده وکړو؟

وړایې چې په لاندې انځورونو کې څه وینئ؟

فعالیتونه:

- زده کوونکي دي په گروپونو کې له غیر صحي اوبو څخه کار اخیستل تمثیل کړي؟
- زده کوونکي دي په خپلو گروپونو کې د غیر صحي اوبو د صحي کولو په طریقې خبرې وکړي او ورسته دې خپلې نظریې نورته وړایې.

ويي لولۍ او مفهوم ترمي واخلي

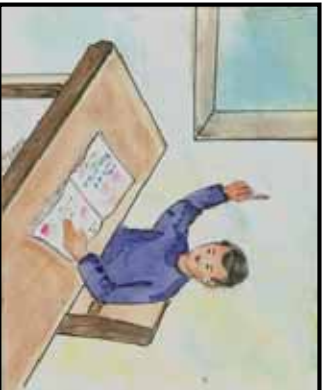
اوبه د انسانيانو د ژوندانه د پايښت لپاره ډيري مهمي دي.

زموږ د بدن په جوړښت کې هم په زياته اندازه اوبه شته. که زموږ د بدن اوبه د ځينو ناروغيو لکه

اسهال ، سختي تبي او د زياتي خولي کېدو له امله له منځه لاړي شي. د پاکو اوبو په څښلو، د مايع غذا او ميوو په خوړلو سره دويم ځلي پوره کېږي د غير صحي اوبو څښل وجود ته زيان رسوي ځکه چې د ساري ناروغيو د لېږدوني سبب گرزي. نو بايد له سړيتو څه گانو، د اوبو له نل او بمبي څخه چې پاكي اوبه لري استفاده وکړو. که چېرې صحي اوبه نه وي د ويالي اوبه يا د سرخلاصي څاه اوبه جوړشو او استفاده تري کوو. څاه بايد له تټۍ څخه لرې وي.

پوښتني:

- دڅښلو لپاره له څه ډول اوبو څخه کار اخلو؟
- د څاه او نل په اوبو سر بيره له نور کومو اوبو څخه بايد استفاده وکړو؟
- اوبه څه ډول د څښلو وړ گرځي؟
- آيا تټۍ ته د تردې څاه اوبه د استفاده وړ دي؟

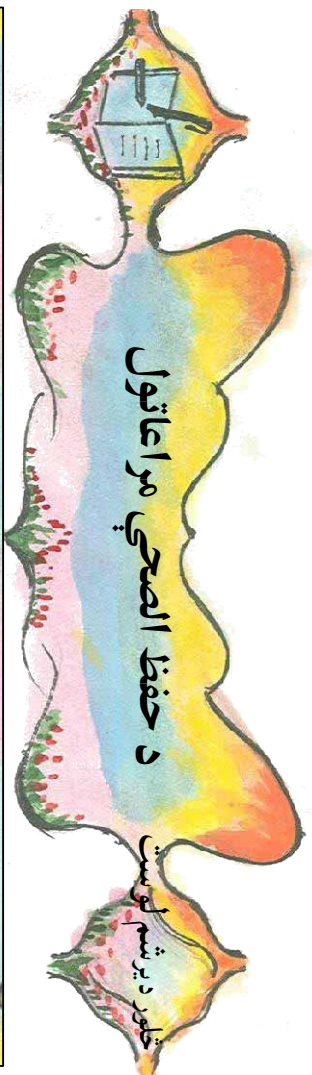

کورنۍ دنده:

- له خپل پلار او مور سره د غير صحي اوبو په اړوند خبرې وکړئ ووايئ چې ولې څاه له تټۍ څخه لرې اوسي؟

موخه زده کوونکي د حفظ الصحې ارزښت ويثري او په ورځني ژوند کې يې رعايت کوي.

- د خپل ځان دروغتيا په خاطر کوم کارونه سرته رسوي؟
- د ناپاکو مېوو او ترکاريو خوړل د څه سبب کېږي؟
- ټټي ته له تگ وروسته ولې لاسونه په اوبو او صابون پرمېنځو؟
- د حاجت دلري کولو لپاره له ازادې هوا څخه استفاده زمونږ صحت او د استوگني چاپيريال ته څه زيان لري؟

وړايئ چې په انځورونو څه ويښئ؟

فعاليتونه:

- زده کوونکي دې په گروپونو کې له ډوډۍ څخه مخکې او وروسته او يا د حاجت له لري کولو وروسته په صابون او اوبو د لاسونو پرمېنځل تمثيل کوي.
- زده کوونکي دې په گروپونو کې مشوره وکړي چې څه ډول د نه پرمېنځل شمو مېوو او ترکارۍ له زيان څخه ځان ساتلی شي.

وبی لوی او مفهوم ترم واخلي

روغتيا د خداى (ج) ستر نعمت دى، بايد زيار ويا سوجي خپل بدن او لبا سونه پاك و ساتو، د سگرټو له دود، چلم او نسواو رو خڅه ځان و ساتو. د حاجت له لري كولو وروسته خپل لاسونه په صابون او اوبو پاك پرمختجو. له ناپاكو مېوو او تركارۍ، خڅه كار وانخلو.

خپل چاپيريال له كثافتو خڅه پاك كړو. حيواني او انساني فاضله مواد بنڅ كړو. په دې ډول كولاي شو د ناروغيو د لېږد پدو مخه ونيسو مور، مسلمانان يو او پاكوالى د ايمان يوه برخه ده. نو بايد د پاكوالي په برخه كې زيار وباسو.

پو پښتې:

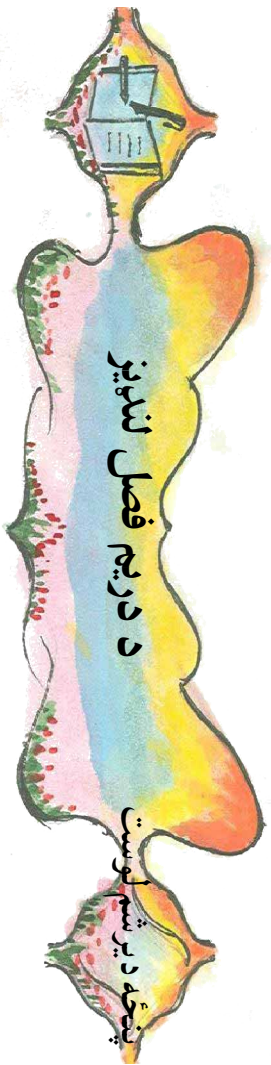
- د بدن او د استوگنې د چاپيريال پاكوالى څه گټه لري؟
- ولې د حاجت له لري كولو خڅه وروسته د لاسونو پرمېنځل مهم دى؟
- د سترگو، غوړونو، غاښونو او خپلو نوكونو څرنگه ساتنه وكړو؟

كورنۍ دنده:

هغه څه چې زده كوونكو زده كړي دي له خپل پلار او مور سره دې پرې خبرې وكړي ودي وايي چې خپل، دكور او ټټۍ پاكوالى څه ډول وساتو.

موخه زده کوونکي به د یادشوو مطالبو تکرار وکړي او هغه څه چې د هغوی مهارت زیاتوي تمرین کړي چې په عادتونو یې بدل شي.

- دهو له تودوخي او سوړوالي څخه څنګه ځان وساتو؟
- له طبیعي پیښو لکه زلزلې، سیلاب او سخت توفان څخه چیرته ځان وساتو؟
- له حیواناتي ناروغیو څخه څنګه ځان وساتو؟
- څنګه دخپل کور او ژوند ساتنه وکړو؟
- ایا په وړانو او جنگ خپلو ځایونو کې د ماین او ناپاچو دو موادو خطر موجود وي؟
- خپل او چاپیریالي پاکوالی څرنگه رعایت کړو؟
- له کرمو او بو څخه کار واخلو؟

ووايي چې په انځورونو کې څه ويښي.

فعالیت:

- زده کوونکي دې په گروهونو کې پر هغه څه چې ددې فصل د لوستلو څخه زده کړي او تر اوسه یې عملي کړي دې خبرې وکړي او وروسته دې خپلو ټولګیمو الو ته ووايي.

ويي لولي او مفهوم ترمي واخلي

مور ما شومان بايد خپلو ورځنيو فعاليتونو ته متوجه او سو چي زلزلي ، سپلاب او سختو توافقونو او ماینونو له خطر څخه په امن کي او سو او د امن ځایونو ته پناه یوسو ، له نه پېژندل شوو شیانو ، برېښنايي سامان الاتو ته لاس ورنږدي نه کرو . خپله او محیطی حفظ الصحة مراعات کرو .

پوښتي:

- د طبیعي پېښو د خطر ونو په هکله څه پوهیږئ؟
- څه ډول د خپل ځان او کور ساتنه کوئ؟
- د شکمنو شیانو په لیدني سره چاته خبر ورکوئ؟
- خپله روغتیا څنگه رعایت کوئ؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دي د هغه څه په باره کي چي له تېرو لوستونو څخه يي زده کړي دي له خپلي کورنۍ سره خبري پري وکړي او په تطبيق کي دي دخپلي کورنۍ د غړو مرسته وغواړي .

څلورم فصل

موڅه: زده کوونکي به پوه شي چې د نورو له مرستې، همکارۍ او همدردۍ څخه قدر دانی ښه کار دی.

- ایا کله ستاسو د نظریې قدر دانی شوي ده؟
- د نورو کومو کارونو قدر دانی وکړو؟
- کله مو د نورو ښه نظر اورېدلی دي او د هغه قدر دانی مو کړې ده؟

وړانې چې په انځورونو کې څه وینئ؟

په دې څه کې د مرستې له مخه نظر څخه ښه کار وکړئ او د هغه قدر دانی مو کړئ.

د ښه کار کولو له مخه د مرستې له مخه نظر څخه ښه کار وکړئ او د هغه قدر دانی مو کړئ.

فعالیتونه:

زده کوونکي دي په څلور کسيز گروپ کې تمثيل وکړي چې څه ډول د يو بل د مرستې قدر وکړي؟

زده کوونکي دي ځانته ځانته د يو بل د ښېگڼو د قدر دانی په هکله نظر ورکړي.

وښي لولۍ او مفهوم ترمي واخلۍ

زموږ ژوند په کور او ښوونځي کې په ګډه توګه تېرېږي. بايد نیک کارونه سرته ورسوو چې نور زموږ د کارونو قدرداني وکړي او که څوک له موږ سره مرسته وکړي موږ بايد د هغه څخه مننه وکړو. چې د هغه د هڅونې سبب شي او تل بايد له اړو کسانو سره مرسته وکړو.

- ولی دنورو د نظر قدرداني وکړو؟
- څه وکړو چې نور زموږ قدرداني وکړي؟
- ستاسو له کوم کار څخه ښوونکی صاحب قدرداني کوي؟

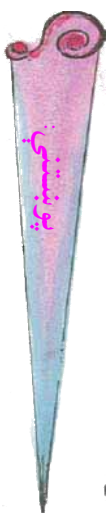
کورنۍ دنده:

د هغه کار په هکله چې تاسو سرته رسولی اوبښوونکي يې قدرداني کړي ده خپل پلار او مور ته کیسه وکړئ او د هغوي نظر په ټولګي کې ووايئ.

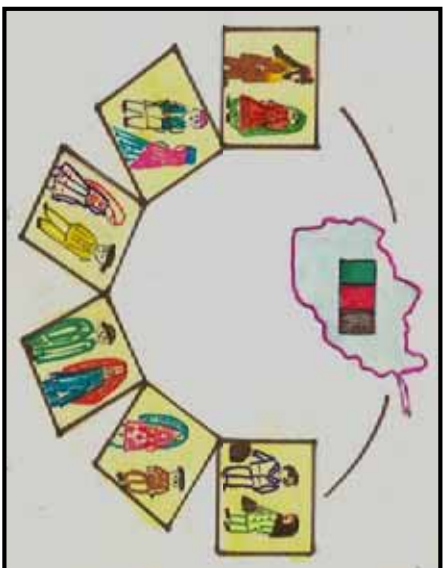

موخه: زده کوونکي به پوره شي چي په گران هېواد کي زيات قومونه په گډه ژوند کوي.

- آیا بېلابېلو قومونو ترمنځ دودونه توپیر لري که څنگه؟
  - د بېلابېلو قومونو ترمنځ ورته والی لیدل کېږي که نه؟
  - نورو قومونه درناوی خپله دنده بولئ؟
  - آیا زموږ په وطن کې بېلابېل قومونه ژوند کوي؟
- ووايئ چې په انځورونو کې څه وينئ؟

فعالیتونه:

- زده کوونکي دې په انفرادي توگه د خپل قوم د رواجونو په هکله نورو ته معلومات ورکړي.
- زده کوونکي دې هغه ورته والی چې د قومونو ترمنځ شته ووايي.

ويي لولي او مفهوم تري واخلي

زمون په هېواد کې بېلا بېل ورونه قومونه ژوند کوي چې يو پر بل د ورونو په شان گران دي. ټول قومونه چې په افغانستان کې ژوند کوي د خپل گډ هېواد گران افغانستان د آبادۍ، لپاره کار کوي. له خپلو اکې او آزادۍ څخه يې په گډه دفاع کړي ده او کوي يې.

په افغانستان کې اوسېدونکي بېلا بېل قومونه بېلا بېل دودونه لري او د يو بل دود ته درناوی کوي.

پوښتني

- آیا ستاسو د قوم دود له بل قوم سره توپیر لري؟
- آیا د هېواد نورو قومونو له دودونو سره بلديا گټه لري؟
- آیا د هېواد د آبادۍ د يوه قوم وظيفه ده يا د ټولو قومونو؟

کورنۍ دنده:

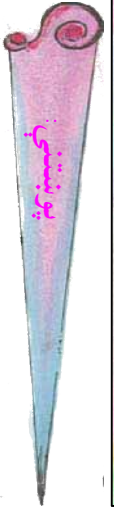
- زده کونکي دي د لوست په هکله له خپل پلار او مور سره خبرې وکړي د بېلا بېلو قومونو د دودونو په هکله دي له خپل مور او پلار څخه پوښتنه وکړي او د هغوي نظر دي خپلو ټولگيو الوته ووايي.

موخه: زده کوونکي به د هېواد له بېلا بېلو ژبو خبرتيا تر لاسه کړي او له زده کوونکو سره به يې مينه پيدا شي.

- له مورنۍ ژبې پرته مو نورې کومې ژبې زده دي؟
- آیا بېلا بېل قومونه په بېلو بېلو ژبو خبرې کوي؟ مثال يې ووايئ؟
- ستاسو په نظر د بېلا بېلو ژبو زده کړه څه گټه لري؟

ووايئ چې په انځورونو کې څه وښئ

فعالیتونه:

- زده کوونکي دې په څلورو گروپونو د بېلا بېلو قومونو استازيتوب وکړي او تمثيل دې کړي چې د پرېسه دوستان دي او د يو بل ژبه زده کوي او خپل مطلب پرې حلوي.
- زده کوونکي دې په انفرادي ډول د ژبو په باره کې خبرې وکړي او يوه کيسه دې په گډه ووايي چې زده يې وي.

وښي، لولۍ او مفهوم ترم واخلي

د يو بل په خبرو يوه شو او يو له بله سره مفاهمه وکړو چې ژوند مو په زړه پورې شي.

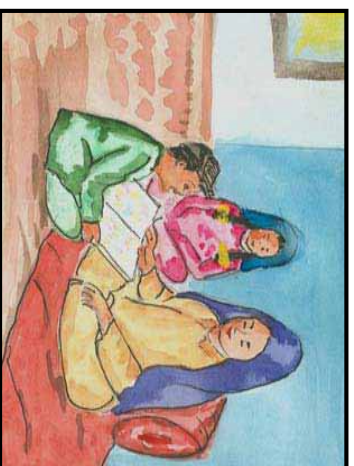
پوښتني:

- آيا بېلابېل قومونه په بېلابېلو ژبو خبرې کوي؟
- د نورو ژبو زده کړه څه گټه لري؟
- که موږ له نورو ژبو سره بلدتيا ولرو، کولای شو چې په هغو مفاهمه وکړو او دوستان پيدا کړو؟

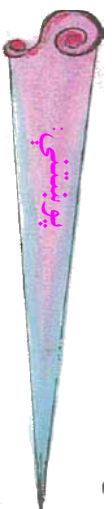
کورني دنده:

زده کوونکي دي له مورنۍ ژبې پرته بله هره ژبه چې يې زده وي په هغې کې يوه کيسه يا يوه فکاهاهي زده کړي او خپلو ټولگيوالوته دي ووايي.

موخه زده کوونکي به په دي پوره شي چي د بيلا بيلو قومونو ترمنځ ورته والی او گډي خانکر تياوي شته چي د هغوي د نږدېوالي سبب کيږي.

- آیا د نورو قومونو له دودونو سره آشنا يا ست؟
  - آیا د قومونو تر منځ انساني او ټولنيزي اړتياوي ورته والی لري؟
  - آیا د سړپناه، لباس، او خوراک له پلوه د قومونو غوښتنې يو ډول دي؟
- په انځورونو کې څه وينئ؟ ووايئ؟**

فعالیتونه:

- زده کوونکي دي په خپلو گروپونو کې د قومونو د گډو دودونو په هکله خبرې وکړي او نورو ته دي ووايي.
- زده کوونکي دي په گروپونو کې تمثيل کړي چي څه ډول د يو بل دودونو ته درناوی وکړي او هغه خپل وگڼي.

وېي لولۍ او مفهوم ترمې واخلي.

موږ د بېلو بېلو قومونو زده کوونکي په يوه ټولگي کې لوست کوو او يو د بل دوستان يو يو بل ته درناوی کوو. اکثره د ونډې، رنگ، پوستکي، ويستانو او ځانگړتياوو له امله يو بل ته ورته يو. موږ ټول گډې اړتياوې لرو لکه کور، لباس، غذا، له ناروغيو ځان ساتنه او نور. دغه راز کار او بوختيا او سالم ښوونيز چاپيريال او تر ټولو مهم گډ وطن لرو او زموږ د مطلق اکثريت خلکو دين د اسلام سپېڅلي دين دی.

سره لدې چې په ځينو دودونو کې توپير لرو موږ زيات مشترک دودونه هم لرو.

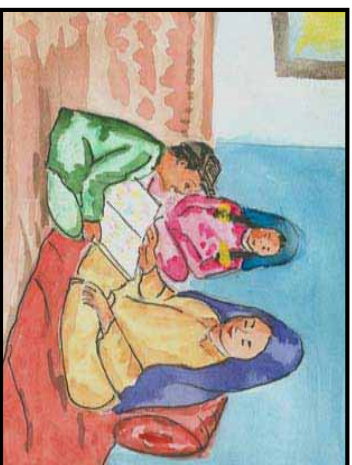
پوښتنې:

- څرنگه د ټولو قومونو د دودونو قدر وکړو؟
- د قومونو ترمنځ گډې اړتياوې کومې دي؟
- آیا پوهېږئ چې ستاسو د هغو ټولگيو الوتر منځ چې د نورو قومونو څخه دي څه ورته والی ليدل کېږي.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې قومي ورته والي په باره کې له خپل مور او پلار سره خبرې وکړي د دودونو ترمنځ دې د ورته والي او قومي دودونو لست جوړ کړي.

موخه: زده کوونکي به د بناړي او کليوالي ژوند ترمنځ توپیر وپېژني.

پوښتنې

- بناړي او کليوالي ژوند څه توپیر لري؟
- ولې له بناړونو څخه لري کليوالو سیمو ته د تفریح لپاره خو؟
- څرنگه کولی شو چې خپل چاپیریال پاک کړو؟

ووابی چي په انځورونو کې څه وینئ؟

فعالیتونه:

- زده کوونکي دي په څلور کسيزو ډلو کې تمثيل وکړي او د بناړي چاپیریال په هکله دي خبرې وکړي.
- زده کوونکي دي په انفرادي توگه، د استوگنې هغه چاپیریال انځور کړي چې هغه یې خوښیږي او وروسته دي هغه انځور نورو ته وښيي.

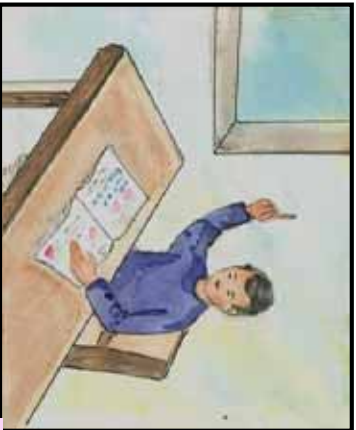
ويي لولي او مفهوم تري واخلي!

خداي (جل جلاله) تمول موجودات پيدا كړي دي او د انسانانو لپاره يې د استوگني چاپيريال په واک كې وركړي دي ځيني انسانان په بناورونو او ځيني بناورونو څخه لري په كليوالو سيمو كې ژوند كوي. بڼاري او كليوالي چاپيريال توپير لري، بڼاري چاپيريال بڼه هوا نه لري خو د كليوالي چاپيريال هوا بڼه وي، ځكه چې هلته گڼه گوڼه كمه اوبه ډېرې او زيات ځنځكولونه موجود وي.

پوښتني:

- ولې بڼاري او كليوالي چاپيريال توپير لري؟
- كله مو د چاپيريال د بڼه كولو فكر كړي دي؟
- ستاسو په نظر د استوگني لپاره كوم چاپيريال غوره دي.

كورني نده:

زده کوونکي دي په دې موضوعاگانو له خپلي کورنۍ سره خبرې وکړي دهغوی نظر دې واورې او خپلو ټولگيوالوتسه دې د استوگني بڼه چاپيريال وروپيژني.

موڅه زده کونکي لوستل شوی مفاهیم او د فصل درسونه تکرار او د هغو څخه په ورځني ژوند کې کار واخلي.

- د نورو ژبو زده کړې ته څه اړتیا ده؟
- د سیمو ترمنځ دودونه څه توپیر لري.
- د بېلا بېلو قومونو خلک څه ورته والی لري.
- آیا د انسانانو د استوګني چاپیریال توپیر لري؟

د ماشومانو لخوا د لاسي
په لاس جوړه ژور.

د ځمکې د لاسي د لاسي
په لاس جوړه ژور.

فعالیتونه:

- زده کونکي دې په ګروپونو کې خبرې وکړي او ودې وایي چې له تېرو لوستونو څخه یې کوم کارونه او ښک عملونه زده او عملي کړي.

ويي لولي او مفهوم تري واخلئ

مونږ ټول زده کوونکي ټول هغه مفاهيم چي په دي کتاب کي موزده کړي دي په خپل ژوند کي تري کار اخلو زيار باسو چي د يو بل ژبه زده کړو او د يو بل رواجونو ته درناوی ولرو.

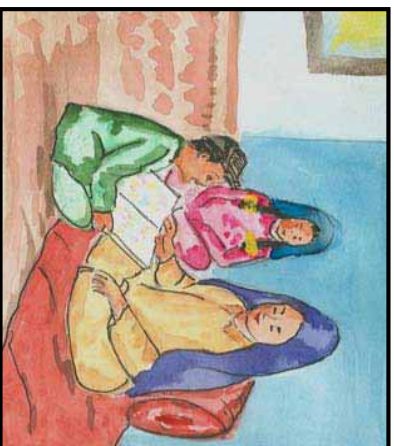
پوښتي:

- د بېلابېلو ژبو زده کړه څه گټه لري؟
- د ښاري او کليوالي چاپيريال توپير څه شي دي؟
- د بېلابېلو قومونو د دودونو څه ډول درناوی وکړو؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دي د هغو مفاهيمو په باره کي چي زده يي دي له خپلو کورنيو سره خبري وکړي. د هغوي نظر يي دي واورې او په هغوي دي عمل وکړي.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**